

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2379

ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՐԳ

ՕՊԱՂԻԵՐԷՆԷ Ի ՀԱՅ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ի ՊԵՏՍ ՀԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱ

ՅՕՐԻՆՆԵ

Ռ. Յ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Գ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Արդիւնք յաշիպումս նպաստից Յանձնաժողովոյ
Սճտւկին)

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԹԻԻՆ Վ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ
Համալ Փողոց, Թիւ 14

1908

44-8
7-52

2379

44-8

15 NOV 2011

7-52

ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՐԲ

Գ. Ա. ՂԻԵՐԷՆԷ Ի ՀԱՅ

428
187-ՊԷ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ի ՊԵՏՍ ՀԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

ՅՐԴԻՆԵՑ

Ռ. Յ. ՊԵՐՊԵՐԵՎՆԵ

Գ. ՏՊԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

1002
888

(Արդիւնը յատկացուած էպատից Յանձնաժողովոյ ՍՏՆԵԿԻՆ)

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Վ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ
ԳՐԱՏՈՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
Սուրբան Համամ Փողոց, Թիւ 14

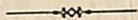
1903

22 JUL 2012

13995 / 1.53

Ե Ա Ռ Ս Զ Ա Ռ Ա Ն

Առաջին սպագրութեան

Մեր վարժարանաց մէջ Գաղիերէնէ ի Հայ Պարզմանելու սկսող աշակերտաց ձեռքն ընդհանրապէս կը տրուին Premier livre de l'enfanceի կամ Premier livre de l'adolescenceի նման գրքեր: Փորձով զգացած եմ սակայն թէ զորքս որ աստիճան անբաւական են զաղիերէնէ Պարզմանութեան մէջ ուսանողին առաջին քայլերը զիւրացնելու: Ո՛չ միայն որ եւ է զիւրուծիւն չեն ընձեռեր օտարազգի աշակերտին, այլ եւ սա ամէն տեսակ զժուարութեամբք պաշարեալ կ'զգայ ինքզինք՝ տեսնելով իւր ձեռքին մէջ դասագիրք մը յորմէ ոչինչ կը հասկնայ, որ ոչ մի լոյս, ոչ մի բացատրութիւն կը պարունակէ իւր ընելիք աշխատութեան վրայ: Աշակերտը ստիպուած է ամէն բառ դասատուին հարցնել, բառատետրի մը մէջ նշանակել, կամ բառարան նայիլ, եթէ սակայն բառարան ունի, եւ կարող է փնտռել ու գտնել յարմար բառն: Անհուն զժուարութիւններ նորուսներու համար, որոցմէ շատք կը խրտչին, կը ծուլանան ու չեն սովորի: Եւրոպական լեզուաց մէջ այլ եւ այլ տեսակ դասագրքեր կան շինուած՝ օտար լեզուէ մը Պարզմանութեան առաջին զժուարութիւնքն հարթելու նպատակաւ: Նոցա մէջ ուսանողն կը գտնէ աստիճանաբար զիւրիներն ի զժուարիներն զացող հատուածներ, սոցա մէջ պարունակեալ բառից նշանակութիւնքն եւ ոճերու՝ եւ խրժին մասերու բացատրութիւնքն:

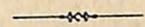
Չգտնելով մեր մէջ Գաղիերէնէ ի Հայ Պարզմանութեան այսպիսի օժանդակ դասագիրք մը, պատրաստեցինք ներկայ աշխատութիւնս, ուր այլ եւ այլ տեղերէ հաւաքելով զրինք աստիճանական հատուածներ, զորս բաժնեցինք երեք մասերու: Իւրաքանչիւր մասին մէջ ալ ուսանողը կը գտնէ դասին մէջ պարունակեալ բառերը, ոճերն ու առուժիւնները, բացատրուած ու առձեռն պատրաստ, միայն երրորդ մասին բառերն մի քիչ հեռուն՝ փոքրիկ բառգրքի մը մէջ որ կցուած է դասագրքիս: Բ եւ Գ մասանց յատուկ բացատրութիւններ գրուած են նոյն մասանց ակիզքն: միայն առաջնոյն համար կը մնայ մեզ ըսել թէ, որպէս կը տեսնուի, կը բաղկանայ խիստ զիւրիւն ու կարճ դասերէ, թէ՛ աւելի զիւրութեան համար՝ պահուած են անդ քերականական այն ձեւոյն մէջ որով կը գտնուին իրենց տեղն եւ թէ իւրաքանչիւր բառի ջով աւելցուած է իւր արտասանութիւնն: Փոյժ տարած եմք նաեւ (քանի որ մեր մէջ Գաղիերէնին ուսումը շատ

Handwritten notes on the left page, including a large scribble and the number 568-39.

փոքր հասակէ կ'սկսուի ընդհանրապէս) որ ընտրուած կտորներն տղայոց մտքին յարմար եւ օգտակար ըլլան. ուստի եւ բարոյական ու մանրավիպական նիւթերու հետ խառն զրինք իրագիտական դասեր, եւ մերթ ալ կարճ ու պարզ ոտանաւոր հատուածներ, եւ այլն, զորս յետ լու մը թարգմանելու կրնայ աշակերտն ի բերան ուսանիլ:

Կը յուսանք որ մեր այս փոքրիկ աշխատութիւնն օգտակար պիտի լինի ուսանողաց եւ պիտի զնահատուի ուսուցչաց կողմանէ, ու հետեւապէս մեր վարժարանաց մէջ պիտի փոխանակէ այն զուտ Գաղիերէն դասազբբերուն որք՝ ի չգոյէ յարմարագունից՝ կը գործածուէին ցարդ իբր առաջին զիրք Գաղիերէնէ ի Հայ թարգմանութեան: Եթէ մեր այս գործ ընդունելութիւն գտնէ, մտադիր եմք պատրաստել աւելի յառաջացեալներու համար Գաղիերէն ընթերցուածոց ծաղկաքաղ մ'որ մի եւ նոյն նպատներն մատուցանէ աշակերտաց:

Ռ. Յ. ՊԵՐՊԷՐԵԱՆ

Դասազբբիս սոյն երբորդ տպագրութիւնը յար եւ նման է երկրորդին, որուն մէջ տանեւհինգ նոր կտորներ յաւելցուած էին առաջին տպագրին պարունակութեան վրայ: Այս նոր տպագրութիւնը չուզեցինք ծանրաբեռնել նոր յաւելումներով, ոչ ալ ո՛ր եւ է փոփոխութիւն մտցնել անոր ձեւին մէջ: Անիկա առաջնորդ մ'է թարգմանութեան, որ միշտ պիտի մնայ օտար լեզուի մ'ուսուցման մէջ կարեւոր վարժութիւն մը: Խընդիրն այն է որ այդ թարգմանութեան գործը մեքենաբար ու հարեւանցի չկատարուի, այլ ինքնին գործնական դաս մ'ըլլայ լեզուի: Ուսուցիչը պէտք է պահանջէ որ աշակերտը զրաւոր կատարէ իր թարգմանութիւնը, բայց նաեւ կարող ըլլայ բնագրին վրայէն բերանացի թարգմանելու: Պէտք է փոյթ ունենալ որ աշակերտը նախ բառ առ բառ կարենայ թարգմանել նախադասութիւնները, մէն մի բառի ու ձեւի նշանակութիւնն ըսելով, ու սպա տալ բուն հայերէն ռճով մաքուր թարգմանութիւն մը: Ասկէ զատ էտք է որ ուսուցիչը, աւելի կամ նուազ մանր մասերու բաժնելով դասին նիւթը, հարցունէ աշակերտին փոփոխակի անոնց Գաղիերէնն ու Հայերէնը, — նոյնպէս եւ հատուածին բառերով ու նախապէս ծանօթացեալներով թարգմանելի Հայերէն նոր միաւորութիւններ ու խօսքեր կազմելով՝ պահանջէ, բերանացի կամ զրաւոր, անոնց Գաղիերէնը: Վերջապէս Հայերէն թարգմանութեան վրայէն Ֆրանսերէնը ըսելու վարժեցնելու է, եւ Ֆրանսերէն վերլուծական հարցումներով հարկադրելու է աշակերտը պատասխանել Ֆրանսերէն, հետեւելով բնագրին բացատրութեանց, եւ յաշտողակներէն սկսեալ՝ զրդելու է որ նոյն իսկ բնագիրը կարենան բերանացի յառաջ բերել, աւելի կամ նուազ իւրացուցած: Այս այլ եւ այլ վարժութեանց մասին արդէն նախակրթարանաց ծրագրին համապատասխան հատուածը կուտայ հարկաւոր ցուցմունքը:

Այս առթիւ կը յայտարարեմ որ Դասագրքիս տպագրութեան եւ վաճառման իրաւունքը ամբողջապէս նուիրած եմ նպատից Պատ. Յանձնաժողովոյ, որ մնայուն մարմին մ'ըլլալու սահմանուած է, Որբանոցնորու, Արհեստանոցներու եւ նպատարնկալ վարժարաններու հոգն ստանձնող, եւ յուսամ որ դասագրքիս օգտակարութեան նկատման վրայ յաւելնալով այս պարագան՝ տպագրութեանց արագ սպաւումն կը նպաստէ, իր հետ նիւթական օգուտ մ'ալ բերելով ի նպատատ Պատ. Յանձնաժողովոյ մտուակին:

Ռ. Յ. ՊԵՐՊԷՐԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՐԲ

ԳԱՂԻԵՐԷՆԷ Ի ՀԱՅ

ԹԱՐԳՄԱՆ ՈՒԹԵԱՆ

Ա. ՄԱՍՆ

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԲ

1. La lecture

La lecture (լա փորթ-), ընթերցումը.	Genoux (ճնու-), ծունկեր.
Charles (Շառլէ), Կարոլոս.	Je vais (ճե վե), կ'երթամ.
Venez (վենե) եկէք, եկուր.	Vous (վու-), ձեզ, քեզ.
Vous asseoir (վու աս- սու-), նստել.	Montrer (մոտր-), ցուցնել սովրեցնել.
Sur (սի-), վրայ.	Je vais vous montrer (ճե վե վու մոտր-), հիմայ պի- տի ցուցնեմ (սովրեցնեմ)
Cette (սեթ), այս.	ձեզ.
Petite (փետիթ), պզտիկ.	Lire (լի-), կարդալ.
Chaise (շեշ), աթոռ.	Vos (վո), ձեր, քու. let- tres (լեթրէ), գրեր.
Qui (կի), որ. est (է) է.	Quell (կել), ինչ.
A mes pieds (ա մե փէթե), իմ ոտիցս առջեւ.	Plaisir (փլէզի-), հաճոյք.
Bon (բոն), բարի, լաւ.	Savoir (սավու-), գիտնալ.
Posez (փոզե), դրէք.	Tout (տու-), բոլորովին.
Ce livre (սե լիվրէ), այս գիրքը.	Seul (սեուլ), մինակ.

Vous serez (վաւսեալ),
 դուք պիտի ըլլաք.
 Bien (պէկ), շատ . content
 (տէրեան), գոհ.
 A votre tour (ա Վերջ
 դարձ) ձեր կարգին, քու
 կարգիդ, դուք ալ, դու ալ.
 Quand (քան), երբ.
 Vous saurez (վաւսեալ),
 պիտի գիտնաք, գիտնաս.

Vous trouverez (վաւսեալ)
 (վաւսեալ), պիտի գտնաք,
 գտնաս.
 Dans (դաւ), մէջ.
 Plusieurs (բլեւեռեալ), մէ-
 կէ աւելի, շատ.
 Jolies (ժոյկ), աղուոր.
 Histoires (իստորիա), պատ-
 մութիւններ.

Charles, venez vous asseoir sur cette
 petite chaise qui est à mes pieds. — Bon.
 Posez ce livre sur mes genoux. Je vais
 vous montrer à lire vos lettres. Quel
 plaisir de savoir lire tout seul! Vous
 serez bien content à votre tour quand
 vous saurez lire. Vous trouverez dans
 vos livres plusieurs jolies histoires.

2. Suite

Suite (սեւեալ), շարունա-
 կութիւն.
 Apprenez (աբուսեալ), սով-
 րեցէ՛ք.
 Vite (վեր), շուտ.
 Vous apprendrez (վաւսեալ),
 պիտի սորվիք.

Les plus jolies choses
 (լէ բլեւ ժոյկ շոյ), ամէ-
 նէն աղուոր բաները.
 Du monde (դաւ միշտ), աշ-
 խարհի.
 On (ժ) մէկը, մարդը.
 Trouve (դուստ), կը գտնէ

Très (դաւ), յոյժ, շատ.
 Curieuses (տէրեալ), հե-
 տաքքրական.
 Y (ի), հոն, անոնց մէջ.
 Apprend (աբուսեալ), կ'ու-
 սանի.
 Agréable (աշուսեալ), հա-
 ձեղի.
 Papa (բաբա), հայր, հայրիկ.
 Maman (մամա), մայր, մայ-
 րիկ.
 Lit (լի), կը կարդայ.
 Tout le monde (դաւ լե
 միշտ), ամէն մարդ.
 Et (է), եւ. je lis (ժը լի),
 կը կարդամ.
 Moi (մոյ), ես, même (մեմ),
 իսկ, նոյն.
 Amuse (ամուսեալ), կ'ըրայցնէ.

Instruit (էնստրուէ), կը
 հրահանգէ.
 Vous parlez (վաւսեալ),
 դուք կը խօսիք.
 Fort (ֆոր), խիստ, յոյժ.
 Etes (էք), էք.
 Un (էն), մէկ, մը. gar-
 çon (կասեալ), մանչ,
 Mettez-vous (մետրե վաւսեալ),
 նստեցէք.
 Près (բրե), մօտ. table
 (դասեալ), սեղան.
 Approchez (աբուսեալ), մօ-
 տեցեցէք.
 Tabouret (դասեալ), ա-
 թռակ.
 Otez (օքե), հանեցէք.
 Chapeau (չաֆօ), գլխարկ.

Apprenez bien vite à lire. Quand
 vous saurez lire, vous apprendrez les
 plus jolies choses du monde. On trouve
 dans les livres des histoires très-curie-
 euses. On y apprend des choses très-
 agréables. Votre papa lit, votre maman
 lit, tout le monde lit, et je lis moi-même.
 La lecture amuse et instruit.

Vous parlez fort bien, vous êtes un

joli garçon. Mettez-vous près de la petite table. Approchez votre petit tabouret. Otez votre chapeau.

3. Les mains et les bras

Les mains (լէ մէջ), ձեռն- քերքը .	Plus (բլիւն), աւելի .
Bras (պրաս), բաղուկ, բա- զուկներ .	Gros (կոտ), խոշոր .
Combien (+ մէջդեմքի)? որչափ .	Que (+ ը), քան թէ .
Avez-vous (+ մէջ զոն)? ու- նի՞ք .	Se nomme (սը նոմ), կ'ա- նուանուի .
Deux (քէտ), երկու .	Pouce (բոս), բոյթ, մեծ մատ .
Aussi (սեմ), նաև .	Bout (պոտ), ծայր .
Doigts (դոտ), մատներ .	Ongle (մէլլէ), եղունգ .
Chaque (չաք), ամէն մէկ .	Que voici (+ ը զոնստեմ), որ ահաւաստիկ, սա .
Comptons (+ մէջդեմքի), համ- րենք .	Droite (դրոտադ), աջ .
Trois (դրոտա), երեք .	Gauche (կոչ), ձախ .
Quatre (+ պրաքէ), չորս .	Au-dessus (ս պէստեմ) վերեւը
Cinq (մէյ), հինգ .	Epaule (էթուլ), ուս .
Voyons (վոյսյեմքի), տես- նենք .	Se joint (սը ժոնա՞ն), կը կըց- ուի .
L'autre (լ'ոտրէ), միւսը .	Corps (տոս), մարմին .
	Voilà (վոալա), ահաւաստիկ .

Charles, combien avez-vous de mains?
Une, deux. Vous avez aussi deux pieds.
Combien avez-vous de doigts à chaque
main? Comptons: Un, deux, trois, quatre,

cinq. Vous avez cinq doigts à cette main.
Voyons l'autre. Un, deux, trois, quatre,
cinq. Vous avez aussi cinq doigts à
cette main. Ce doigt, qui est plus gros
que les autres, se nomme le pouce. Au
bout de chaque doigt de la main vous
avez un ongle. L'une de vos mains que
voici se nomme la main droite, et l'autre
se nomme la main gauche. Au-dessus
de chaque main, vous avez un bras. Au-
dessus de chaque bras, vous avez une
épaule, qui se joint à votre corps. Voici
le bras droit. Voilà le bras gauche.

4. Les animaux

Animaux (անիմալ), կենդա- նիներ .	Poissons (բոտասոյ), ձկներ .
Cheval (շէվալ), ձի .	Écailles (էգայլ), թեփ .
Chien (շիէն), շուն .	Bâtissent (պարտեմ), կը շինեն .
Vaches (վաշ), կովեր .	Leurs (լէս), իրենց .
Ont (օն), ունին .	Nids (նի), բոյներ .
Du poil (պիլ-բոտալ), ստեղ, մաղ .	Arbres (արպրէ), ծառեր .
Oiseaux (ուսայլ), թռչունք .	Sont (սոն), են .
Plumes (բլիւմ), փետուրներ	Maisons (մէյզի), տուներ .
Luisantes (լիւսանդ), փայ- լուն .	Loup (լու), գայլ .
	Repaire (ռէթէտ), որջ .
	Chenil (շէնի), խնամիք .
	Ecurie (էգիտեմ), ախոռ .

Cochons (ժօշօն), խոզեր .	Abeilles (ապեղ), մեղուներ .
Vivent (վիճ), կ'ապրին .	Ruche (ռիշ), փեթակ .
Etable (եղապարտ), գոմ .	

Le cheval, le chien et les vaches ont du poil; les oiseaux ont de jolies plumes bein luisantes, et les poissons ont des écailles. Les oiseaux bâtissent leurs nids sur les arbres. Leurs nids sont leurs maisons. Le loup a un repaire; ce repaire est aussi sa maison. Le chien a un chenil. Le cheval a une écurie. Les cochons vivent dans une étable, et les abeilles dans une ruche.

5. Les métiers

Métiers (մեթիէ), արհեստներ .	Bouchers (պոռնի), մսափաճառներ .
Cordonniers (ժօրհանիէ), կօշկակարներ .	Tuent (դիւ), կ'սպաննեն .
Font (ֆօն), կ'ընեն, կը շինեն .	Bœufs (պեօ), եզներ .
Barbiers (պարսիէ), սափրիչ .	Moutons (մոնթօն), ոչխարներ .
Rasent (րաս), կ'ածիլեն .	Brasseurs (պրասսօր), գալեջրագործներ .
Boulangers (պրանթիէ), հացագործներ .	Bière (պիէր), գարեջուր .
Pain (բէն), հաց .	Vignerons (վինեշօն), այգեգործներ .
	Vin (վին), գինի .

Horlogers (օրօժի), ժամագործներ .	Imprimeurs (էնթրէթօր), տպագրիչներ .
Des montres (դէ մօնթրօն), ժամացոյցներ .	Imprimerie (էնթրէթ), կը տպեն ,
Pendules (բանդիւլ), պատի ժամացոյցներ .	Les (լէ), զանոնք .
	Lisent (լիս), կը կարդան .

Les cordonniers font des souliers. Les barbiers rasant. Les boulangers font du pain. Les bouchers tuent les bœufs et les moutons. Les brasseurs font de la bière. Les vignerons font du vin. Les horlogers font des montres et des pendules. Les imprimeurs impriment des livres, et les enfants les lisent.

6. Paul

Paul (բօլ), Պօղոս .	Il ne parle pas (իլ նէ թարս րէ թա), նա չի խօսիր .
Va (վա), կ'երթայ .	En classe (ան քլաս), դասարանին մէջ .
A l'école (ա լ'էօլ), (ի) դպրոց .	Il sait (իլ սէ), նա գիտէ .
Il est (իլ է), նա է .	Sa (սա) իր . leçon (լէօն), դաս .
Bien propre (պիէնթրօ), շատ մաքուր .	Il fait (իլ ֆէ), նա կ'ընէ , նա կը կատարէ .
Poli (բօլի), քաղաքավար .	Ses devoirs (սէ դեվուար), իր պարտականութիւնները .
Il écoute (իլ էօտօ), նա մտիկ կ'ընէ .	Avec soin (աֆէօ սոն),
Le maître (լէ մէթր), ուսուցիչը , ուսուցչին .	

խնամով .
 On le récompense (Ծ
 լը բեգօյբան), զայն կը
 վարձատրեն .
 Son (Ծօյ), իւր .

Sa maman (Ծ Ծան), իւր
 մայրը .
 Contents (Գօյբան), գոհ .
 Elève (Էլէվ), աշակերտ .

Paul va à l'école. Il est bien propre. Il est bien poli. Il écoute le maître. Il ne parle pas en classe. Il sait sa leçon. Il fait ses devoirs avec soin. On le récompense. Son papa et sa maman sont contents. Paul est un bon élève.

7. Henri

Henri (Կանրի), Հենրիկոս .
 Se lève (Ծ Էլէվ), կ'ելնէ .
 Tard (Դարդ), ուշ .
 Ses habits (Ծ Զ'ապրի), իր
 զգեստները .
 Sales (Ծ Էլ), աղտոտ .
 Il ne salue (Էլ Էլ Ծ Էլ),
 նա չ'ողջունենք .
 Personne (Բեռնան), ոչ ոք .
 Ne... pas (Ծ Էլ Էլ Ծ Էլ), ոչ , չ .
 Ses leçons (Ծ Էլ Էլ Ծ Էլ), իր
 դասերը .

Mal (Ծ Էլ), գէշ .
 Il cause (Էլ Էլ Ծ Էլ), նա կը
 խօսակցի .
 On le punit (Ծ Էլ Էլ Ծ Էլ),
 զինքը կը պատժեն .
 Son père (Ծ Էլ Էլ Ծ Էլ), իր
 հայրը .
 Sa mère (Ծ Էլ Էլ Ծ Էլ), իր
 մայրը .
 Très (Դարդ), շատ , յոյժ .
 Peinés (Բեռնան), ցաւած .
 Mauvais (Ծ Էլ Էլ), յոռի .

Henri se lève tard. Ses habits sont sales.

Il ne salue personne. Il ne sait pas ses leçons et fait mal ses devoirs. Il cause en classe et n'écoute pas son maître. On le punit. Son père et sa mère sont très peinés. Henri est un mauvais élève.

8. La petite fille charitable

Fille (Գէլ), աղջիկ .
 Charitable (Էլ Էլ Էլ Էլ),
 գթած .
 Camille (Գամիլ), Կամիլլա .
 A (Ծ), ունի . cœur (Գօյբան),
 սիրտ .
 Elle (Էլ), ան , նա (Էլ Էլ) .
 Donne (Դոն), կուտայ .
 A manger (Ծ Էլ Էլ Էլ), ու-
 տելիք .
 A boire (Ծ Էլ Էլ Էլ), ըմ-
 պելիք .
 Aux pauvres (Ծ Էլ Էլ Էլ),
 աղքատներուն .
 Faim (Գէլ), նոթութիւն .
 Qui ont faim , (Գէլ Էլ Գէլ),
 որոնք նոթի են .
 Soif (Ծ Էլ Էլ), ծարաւ .
 Qui ont soif , որք ծարա-
 վի են .
 Sa (Ծ), իւր . dit (Դի),

Կ'ըսէ .
 Souvent (Ծ Էլ Էլ), յաճախ .
 Donne , տուր .
 Ils (Էլ), նոքա . prieront
 (Բեռնան), պիտի աղօ-
 թեն .
 Pour (Բոյ), վասն , համար .
 Toi (Դոն), դուն .
 Pour toi , քեզ համար .
 Dieu (Դի), Աստուած .
 Te (Դի), քեզ .
 Récompensera (Բեգօյբան-
 Էլ Էլ), պիտի վարձատրէ .
 Tu seras (Դի Էլ Էլ), դու
 պիտի լինիս .
 Heureuse (Էլ Էլ Էլ), երջա-
 նիկ .
 Celui (Էլ Էլ Էլ), նա , այն .
 Prête (Բեռնան), փոխ կուտայ
 A Dieu , Աստուծոյ .

La petite Camille a un bon cœur; elle

donne à manger, elle donne à boire aux pauvres qui ont faim ou qui ont soif. Sa maman lui dit souvent: Ma bonne petite fille, donne aux pauvres; ils prieront pour toi, Dieu te récompensera; tu seras heureuse. Celui qui donne aux pauvres, prête à Dieu.

9. Catéchisme

Catéchisme (գործընդհանուր), քրիստոնեական վարդապետութիւն.

Dieu (աստուծո), Աստուած.

Qui (եւ) ? ո՞վ.

N'a pas commencé (չունի սկիզբ), չէ սկսած, սկիզբ չէ ունեցած.

Fin (վերջ), վախճան, վերջ.

Milieu (միջև), մէջ.

Ni (եւ), ոչ.

N'a ni fin ni milieu, ոչ վախճան ունի եւ ոչ մէջ.

Partout (բոլորտեղ), ամէն տեղ.

Invisible (անզեղչալի), անհերեւոյթ.

Toujours (դարձում), միշտ.

En tout lieu (ամբողջում), ամէն տեղուղ մէջ.

Qui fit (եւ) ? ո՞վ արեւ.

L'air (դիւր), օդը.

La terre (երկիր), երկիրը, հողը, ցամաքը.

Les eaux (ջուր), ջուրերը.

Le feu (կրակ), կրակը.

Créa (գործեւ), ստեղծեց.

Tout (դո՛ւր), ամէն բան.

Pour qui (բոլորտեւ) ? որո՞նց համար.

Créer (գործեւ), ստեղծել.

Ne... que (չ... թէ), միայն.

Est (է), է.

Un jeu (խաղ), խաղ մը.

Dans (որտեղ), մէջ.

Grand (հասի), մեծ.

Désert (արեւմտ), անապատ.

Dans le grand désert, մեծ անապատին մէջ.

Guida (կարգեւ), առաջնորդեց.

Le peuple (լեւոհեւ), ժողովուրդը.

Hébreu (եպրայիմ), եբրայական, եբրայեցի.

Reçoit (ընդունեւ), կ'ընդունի. La prière (լեւոհեւ), աղօթքը.

Le plus humble vœu (լեւոհեւ շնորհագրութեամբ), ամենէ խնայարէ իղձը, ուխտը.

Qui n'a pas commencé, n'a ni fin ni milieu? — Dieu.

Qui, partout invisible, est toujours en tout lieu? — Dieu.

Qui fit l'air et la terre, et les eaux et le feu? — Dieu.

Qui créa tout, pour qui tout créer n'est qu'un jeu? — Dieu.

Qui dans le grand désert guida le peuple hébreu? — Dieu.

Qui reçoit la prière et le plus humble vœu? — Dieu.

10. Le printemps et l'été

Printemps (բարձր), գարուն.

Saison (սեզոն), եղանակ.

Avantages (ավանտաճ), առաւելութիւն.

Rejouit (ուրախան), կ'ուրախան.

Vue (զեւ), տեսութիւն.

Par (բար) . . . ով (նախ).
 Fraîche (ֆրեշ), դալար,
 թարմ.
 Verdure (վերդուր), կանաչութիւն.
 Prairies (բրեյն), մարգարիտներ.
 Magnificence (մանիֆիկենս), մեծազայելչութիւն.
 Jardins (յարդին), պարտեղներ.
 L'été (լէթէ), ամառը.
 Couvre (կուվրէ), կը ծածկէ.

De fruits (դը ֆրուէթ), պլատուղներով.
 Rafrâchissants (րաֆրեշանտ), զովարար.
 Plaines (փլէյն), դաշտեր.
 D'épis (դ'էփի), հասկերով.
 Dorés (դորէ), ոսկեղօծ.
 Riche (րիշ), հարուստ.
 Promettent (փրոմէթ), կը խոստանան.
 Abondante (աբոնդանտ), առատ.
 Nourriture (նուրիտուր), սնունդ.

Chaque saison a ses avantages. Le printemps réjouit la vue par la fraîche verdure des prairies et la magnificence des jardins. L'été couvre les arbres de fruits rafraîchissants et les plaines d'épis dorés, qui promettent au riche et au pauvre une abondante nourriture.

8. L'automne et l'hiver

Automne (օթոն), աշուն.
 Hiver (իվեր), ձմեռ.
 En automne (ան օթոն), աշուն մէջ.

Cueille (կույլ), կը քաղէ.
 Doux (դու), քաղցր.
 Raisin (րայզին), խաղող.
 Pommes (փոմ), խնձորներ.

Poires (փուր), տանձեր.
 Noix (նու), ընկոյզ, ընկոյզներ.
 Champs (չամ), դաշտեր.
 Surtout (սուրտու), մանաւանդ.
 Pommes de terre (փոմ դեր), դեանախնձորներ.
 Nature (նատուր), բնութիւն.
 Repos (րէփո), հանգիստ.
 Image (իմաժ), պատկեր.
 Sommeil (սոմեյլ), քուն.

Mort (մոր), մահ.
 Mais (մէ), բայց.
 Car (կար), վասնզի.
 Après (ափրէ), յետ, ետքը.
 Vient (վէյն), կուգայ.
 Comme (կոմ), ինչպէս.
 Tombe (տոնբ), գերեզման.
 Résurrection (րէզուրեկտսիոն), յարութիւն.
 Vie (վի), կեանք.
 Eternelle (էթերնէլ), յաւիտեանական.

En automne, on cueille le doux raisin, les pommes, les poires, les noix, les fruits des champs et surtout les pommes de terre. L'hiver est pour la nature la saison du repos. C'est l'image du sommeil et de la mort; mais après l'hiver vient le printemps, comme après la tombe viennent la résurrection et la vie éternelle.

12. Les enfants

Enfants (անֆան), տղայք.
 Jésus (յէզուս), Յիսուս.
 A dit (ա դի), ըսաւ.
 Laissez (լէսէ), թողէք.

Venir (վէյնր), գալ.
 A moi (ա մու), առ իս, ինձի.
 Etant (էթան), ըլլալով.

Venus (վընէ-), եկած .
 Embrassa (անշարաս), գըրը-
 կեց .
 Puis (բէ-է), յետոյ .
 Etendit (էրանդի), տարա-
 ծեց .
 Bénit (պէնէ), օրհնեց .
 Royaume (ռոյալեօճ), թա-
 գաւորութիւն .
 Cieux (սէէօ), երկինք .
 Ceux (սէօ), անոնք .

Leur (լէ-ու), անոնց .
 Ressemblent (րէսանլյէ),
 կը նմանին .
 C'est-à-dire (սէ-ր'ա-դէ-ու) .
 այսինքն .
 Purs (բէ-ու), մաքուր .
 Vertueux (վէրտէ-ուօ), ա-
 ռաքիւնի .
 Innocence (ինոսանս), ան-
 մեղութիւն .

Jésus a dit: Laissez les petits enfants venir à moi. Et les enfants étant venus, il les embrassa; puis il étendit les mains et les bénit. Et il dit: «Le royaume des cieux est pour ceux qui leur ressemblent.» C'est-à-dire: Le royaume des cieux est pour ceux qui sont bons, pour ceux qui sont purs et vertueux. Le royaume des cieux est pour ceux qui ont l'innocence du cœur.

13. La femme et la poule

Femme (ֆուճ), կին .
 Poule (բուլ), հաւ .
 Avait (ավէ), ունէր .
 Pondait (բօդիտ), կ'ածէր .

Tous (տու), ամէն .
 Jours (ժուր), օրեր .
 Œuf (օֆ), հաւկիթ, ձու .
 Obtenir (օպտէնիտ), ստանալ

Engraisa (անկիտաս), գիր-
 ցուց .
 Engraiscée (անկիտէտ) գիր-
 ցած .
 Ne..plus (նէ.. բէ-ու), ոչ ևս .

Pondit (բօդիտ), ածեց .
 Ignorance (ինկօրանս), ար-
 գիտութիւն .
 Gâte (կատ), կ'ապականէ,
 կ'աւրէ .

Une femme avait une poule qui pondait tous les jours un œuf. Dans l'espérance d'obtenir deux ou trois œufs (էօ) chaque jour, elle engraisa l'oiseau. Mais la poule engraisée ne pondit plus. L'ignorance gâte tout.

11. Prière d'école

Prière (բրիէ-ու), աղօթք .
 Ecole (էէօլ), ճգարոց .
 D'école, դպրոցի, դպրո-
 ցական .
 Seigneur (սէյնէ-ու), Տէր .
 Bénis (պէնէ), օրհնէ .
 Ouvrage (ուվրաճ), գործ .
 Doit (տու), պարտի .
 Remplir (րանֆիլ), լնուլ .
 Qui doit remplir, որ պի-
 տի լնուլ .
 Daigne (դէյնէ), հաճէ՛ . y
 (ի), հոն, անոր մէջ .
 Gage (կաճ), գրաւական .
 Sincère (սինչէ-ու), անկեղծ .

Amour (ամուր), սէր .
 Sans (սան), առանց . sans
 toi, առանց քեզ .
 Faiblesse (ֆէպլէս), տկա-
 րութիւն .
 Travail (տրավայլ), աշ-
 խատութիւն .
 Vain (վէյ), ունայն .
 Dirige (դիրիճ), ուղղէ՛, ա-
 ռաջնորդէ՛ .
 Sans cesse (սան սէս), ան-
 դադար .
 Esprit (էսփրիտ), միտք .
 Dirige-moi le cœur, ուղ-
 ղէ՛ սիրտս .

Seigneur ! bénis l'ouvrage,
 Qui doit remplir ce jour,
 Et daigne y voir un gage,
 De mon sincère amour.

Sans toi, dans ma faiblesse,
 Tout mon travail est vain;
 Dirige-moi sans cesse
 Le cœur, l'esprit, la main.

15. Le mois de mai

Mois (մայիս), ամիս .

Mai (մայիս), մայիս .

Oh ! (ճ), ա՛հ, ո՛հ .

Oh ! le joli mois que le
 mois de mai, ո՛հ, մա-
 յիս ամիսն ի՛նչ գեղեցիկ
 ամիս է .

Beau (յո՞), գեղեցիկ .

Année (անի), տարի .

Il fait (էլ ֆէ), կ'ընէ .

Ne... pas (նէ քո), ոչ, չ .

Froid (ֆրո՞), ցուրտ .

Il ne fait pas froid, օգը
 ցուրտ չէ .

Encore (անի՞), տակաւին .

Chaud (չ), տաք .

Soleil (սօլէյլ), արեգակ .

Se lève (սէլէլ) կ'երնէ,
 կը ծագի .

De bonne heure (բոն աջ
 էօր), կանուխ .

Papillons (բաբիլէօն), թի-
 թեռնիկներ .

Voltigent (վօլէօն), կը
 թռչտին .

Fleurs (ֆլօր), ծաղիկներ .

Allons (ալօն), երթանք .

Nous (նո՞), մենք, մեզ,
 զմեզ .

Promener (բրօմենէ), պը-
 տըացնել .

Allons nous promener,

երթանք պտտիլ .

Aubépine (օյէբէն), սպի-
 տակ դժնիկ .

En fleurs, ծաղկած .

Marchons (մարչօն), քա-
 լենք .

Le long (լօլօն), երկայնու-
 թեանք .

Haie (հէ), ցանկ .

Respirer (րէսփիրէ), շնչել .

Parfum (բարֆում), անու-
 շահոտութիւն .

Jonquilles (յօնկէյլ), աղ-
 նիւ նարդէսներ .

Roses (րօզ), վարդեր .

Jasmin (յասմին), յասմիկ .

Quoi (քոյ), ի՛նչ .

Faire (ֆէր), ընել .

Bouquet (բուքէ), փունջ .

Nous avons de quoi faire
 un joli bouquet, գե-
 ղեցիկ փունջ մը կազմե-
 լու համար պէտք եղածն
 ունինք .

Oh ! le joli mois que le mois de mai !
 C'est le plus beau de l'année. Il ne fait pas
 froid, et il ne fait pas encore trop chaud.
 Le soleil se lève de bonne heure. Les jolis
 papillons voltigent sur les fleurs. Allons nous
 promener dans les champs ; l'aubépine est
 en fleurs. Marchons le long de la haie pour
 respirer son parfum.

Voilà des jonquilles, des roses, du jasmin.
 Nous avons de quoi faire un joli bouquet.

16. La désobéissance

Désobéissance (դէզօբէյ-
 սանս), անհնազանդութիւն .

Antoinette (Անտուանէտ),
 Անդուանէտ .

A désobéi (ա րէ դը պէ) ան-
հնազանդ. դանուեցաւ .
Lui (լէ-է), անոր .
Défendu (արէ ֆաի արէ-), ար-
գիլած .
Il lui avait défendu, ա-
նոր արգիլած էր .
S'approcher (ա' ֆա-ու-է),
մօտենալ .
Feu (ֆէօ), կրակ .
Voulu (վ-ու-լէ-), ուզած .
A voulu (ա վ-ու-լէ-), ուզեց .
Remuer (ր-ը-մէ-է), խառ-
նել .
Tisons (տէ-շօ-նի), խանձող-
ներ .
Avec (ա վէ-է), ... ով (գործ) .
Pincettes (բէ-ն-է-ր), ունկի-
բ .
A pris (ա ք-է), առաւ .

Manche (մանչ), թեղանիք .
Le feu a pris à sa manche .
թեղանիքը բռնկեցաւ .
En l'éteignant (ան լէ-րէ-ն-
է-ան), զայն մարելու ատեն .
Brûlé (պ-ր-է-լէ), այրած .
Elle s'est brûlé trois
doigts եւն, ... երեք
մատներն այրեց .
Pleurait (բլէ-ու-է), կուլար .
Larmes (լարմ), արցունք .
à chaudes larmes,
ջերմ արցունքներով .
Trop (տրօ), չափազանց,
կարի .
Tard (տար), ուշ .
Aujourd'hui (օ-ժ-ու-ր-ի-է),
այսօր .
Malade (մա-լա-դ), հիւանդ .

Antoinette a désobéi à son papa. Il lui
avait défendu de s'approcher du feu. Elle a
voulu remuer les tisons avec les pincettes.
Le feu a pris à sa manche, et, en l'éteignant,
elle s'est brûlé trois doigts de la main droite.
— Elle pleurait à chaudes larmes; il était
trop tard. Aujourd'hui elle est très-malade.

17. La pluie

Pluie (բլէ-է), անձրեւ .
Reignons (ր-ու-ր-ու-օ-նի), դառ-
նանք մտներք .
Logis (լօ-ժէ), բնակարան,
տուն .
Il va (էլ վ-ա), կ'երթայ .
Bientôt (պի-ն-տօ), ընդ հուպ .
Pleuvoir (բլէ-օ-վ-ը-ու-ու-), անձ-
րեւել .
Il va pleuvoir, հիմա պի-
տի անձրեւէ .
Des nuages (արէ նի-ա-ժ),
ամպերէն . .
Épais (է-քէ), թանձր .
Comme (քօմ)! Ինչպէս .
Vent (վան), հողմ, հով .
Courir (ք-ու-ր-ի-ւ), վազել .

Fait courir, կը վազցնէ .
Cacher (ք-ա-լէ), ծածկել .
Il vont nous cacher, հի-
մա մենէ պիտի ծածկեն .
Il reste (էլ ռէ-տ), կը մնայ .
Un peu (է-օ-նի քէ-օ), քիչ մը .
Ciel (սի-է-լ), երկինք .
Bleu (պլէ-օ), կապոյտ .
Du tout (տի-տ-տ), բնաւ .
Presque (ք-րէ-ք-է), գրեթէ .
Noir (ն-ու-ր), սև, մութ .
Il fait presque noir, գրե-
թէ մութ է .
Nuit (նի-է-լ), գիշեր .
Commence (քօմ-ան-ի), կ'սկսի .
Gouttes (գ-ու-տ), կաթիլներ .
Larges (լար-ժ), խոշոր .

Charles, rentrons au logis. Il va
bientôt pleuvoir.
La pluie nous vient des nuages.
Les nuages sont bien épais.
Comme le vent les fait courir !
Ils vont nous cacher le soleil.
Il reste encore un peu de ciel bleu.
Il n'en reste plus du tout.

Il fait presque noir, comme dans la nuit. La pluie commence. Comme les gouttes sont larges!

18. Le bon Jacques

Jacques (Ջակո), Յակոբ.	Pas davantage (քան որքանը- դուք), ոչ աւելի, դարձ- եալ ոչ.
Nous (նա), մեզ.	Mais (մէ), բայց.
Plaît (բէ), հաճելի է.	Alors (ալոր), այն ատեն.
A tous (ա դոս), ամենուն, ամենու.	Ah! (ա), ա՛հ.
C'est vrai (է՛ վրէ), ի- րաւ է.	Il est (էլ է), նա է.
A-t-il? (ա-դ-էլ), ունի՞.	Bien plus (պէ՛նէ բէլ-), շատ աւելի.
Donc (դօնց), ուրեմն.	Que beau (քե՛ս քո), քան գեղեցիկ.
De beaux yeux (քե՛ս քո չէ՛եօ), գեղեցիկ աչքեր.	Voilà (վրալ), ահա՛, ա- հա՛ւասիկ.
Non (նօ), ո՛չ.	Pourquoi? (քոր-քոս), ին- չո՞ւ.
Front (ֆրօն), ճակատ.	Tant (դան), ա՛յնքան.
Pas du tout (քան որքանը- քանա՛ւ երբեք.	
Nez (նէ), քիթ.	

- Jacques nous plaît à tous. — C'est vrai.
- Jacques a-t-il donc de beaux yeux? — Non.
- A-t-il un beau front? — Pas du tout.
- Un beau nez? — Pas davantage.
- Mais alors Jacques n'est pas beau?

— Ah! Il est bien plus que beau : *Il est bon.*
Voilà pourquoi il nous plaît tant.

19. La renoncule et l'œillet

Renoncule (րենցիկ-լ), հրանունկ.	Peut (բէօ), կրնայ.
Œillet (էյլէ), շահողրամ.	Ne... que (նե...քե), միայն.
Se trouva (սե դրօւ-վա), գտնուեցաւ.	Gagner (կնէե), շահիլ.
Réunie (րէյնի), միացեալ.	Compagnie (քօյբնիէ), ընկերութիւն.
Eut (է-), ունեցաւ.	On ne peut que gagner en bonne compagnie, լաւ ընկերութենէ բարիք միայն կ'ստանայ մարդ.
Le lendemain (լե լանդե- նի), հետեւեալ օրը.	

La Renoncule un jour dans un bouquet
Avec l'œillet se trouva réunie :
Elle eut le lendemain le parfum de l'œillet.
On ne peut que gagner en bonne compagnie.

20. La prière

Priez (քրիէ), աղօթեցէք.	Avec attention, ուշադ- րութեամբ.
Attention (ատտենտիօն), ու- շադրութիւն.	Amis (ամի), բարեկամներ.

Remerciez (բնութիւն),
 շնորհակալ եղիք.
 Mère (մեր), մայր.
 Remplacer (արիւնք),
 փոխանակել.
 Auprès (օքս), քովը.
 Si (սի), ա՛յնքան.
 Grand (կրան), մեծ.
 Besoin (պրոն), պէտք.
 Etre (երէ), ըլլալ.
 Protégés (բարեբախտ),
 պաշտպանուած.
 D'être protégés, պաշտ-
 պանուելու.
 Père (բեր), հայր.

Procurer (բարեբախտ), հայ-
 թայթել.
 Ce qui (սը զի), ինչ որ.
 Nécessaire (նեքսար), կա-
 ղուոր.
 Puis (բի), յետոյ.
 Belles (պել), գեղեցիկ.
 Réjouir (ռէժուար), ուրա-
 խացնել, հրճուեցնել.
 Yeux (օյ), աչքեր.
 Oubliez (օպլի), մոռցէք.
 Jamais (շամ), երբեք.
 N'oubliez jamais, մի՛
 մոռնաք երբեք.

Priez avec attention, mes petits amis.
 Remerciez Dieu qui vous a donné une
 mère pour le remplacer auprès de vous,
 qui avez si grand besoin d'être protégés.
 Il vous a aussi donné un père pour vous
 procurer tout ce qui est nécessaire à la
 vie; puis de belles fleurs pour vous ré-
 jouir les yeux et un beau soleil qui leur
 donne le parfum. N'oubliez jamais que
 Dieu bénit le petit enfant qui fait bien sa
 prière.

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱՎԷՊԻ, ԱՌԱԿԻ, ԻՐԱԳԻՏԱԿԱՆ
 ԴԱՍՔ, ԽՐԱՏՔ, ԵՒՈՅԼՆ.

ԾԱՆՕԹ. — Այս մասն սկսող առակերս պէտէ որ օժանդակ ու
 կանոնաւոր բայերն, յոգնակիի եւ իզականի կազմութիւնը, յանախ
 գործածուած դերանուններն ու նախադասութիւնք փոքր ի քաւտ գիտ-
 ցած ըլլան կամ ի հարկին բացաւրէ դասանուն: Հոս մենք միայն գո-
 յականաց եզակին, ամականաց արականն ու կանոնաւոր բայից ա-
 ներեւոյրը կը դնենք, եւ ի ստրեւ կը մեկնենք դուարիմաց մասերն
 կամ ինչ որ չէ կարելի նոյնութեամբ հայերէնի դարձնել:

21. Dieu nous voit

la terre, երկիրը.	pousser, բուսնիլ, բողբոջիլ.
le fruit, պտուղը.	mûrir, հասուննալ.
le tonnerre, որոտումը.	gronder, գոռալ, որոաալ.
l'éclair (ար.), փայլակը.	briller, փայլիլ.
l'oreille (էօ.), ականջը.	verrait-il? (voir), պիտի տեսնէր.
le mal, չարիքը.	entendre, լսել.
l'obscurité (էօ.), մթուժիւնը.	nous faisons (faire), կ'ընենք.
le méchant, չարը.	dérober, գողնալ, ծածկել.
le silence, լռութիւնը.	fuit (fuir), կը փախչի.
caché ծածկեալ, թաքուն.	où ira-t-il (aller), ո՞ւր պիտի եր- Ծայ.
présent, ներկայ.	derrière, ետին, autour, շուրջ.
nous voyons (voir), կը տեսնենք.	à côté, քովը.
voit (voir), կը տեսնէ.	ainsi, այսպէս.
se cacher, ծածկուիլ, թաքչիլ.	cependant, սակայն.
éclairer, լուսաւորել.	

Nous ne voyons pas Dieu, mais Dieu nous voit.

Quand le soleil se cache derrière un nuage, nous ne le voyons pas, cependant il nous éclaire.

Ainsi Dieu est caché, mais il est présent.

Dieu est partout: il est dans le ciel, il est sur la terre;

Il est dans la fleur qui pousse, dans le fruit qui mûrit;

Il est dans le tonnerre qui gronde et dans l'éclair qui brille;

Il est avec nous, autour de nous, à côté de nous.

Comment Dieu ne nous verrait-il pas, lui qui nous a donné des yeux pour voir?

Comment ne nous entendrait-il pas, lui qui a fait nos oreilles pour entendre?

Quand nous faisons le bien, Dieu nous voit; il nous voit, quand nous faisons le mal.

Il n'est pas de nuit¹ qui nous dérobe à ses yeux², pas d'obscurité³ qui nous cache à lui⁴.

Le méchant fuit, mais où ira-t-il où Dieu ne soit pas?

Le méchant fait silence⁵, mais Dieu l'entend.

1 Չկայ գիշեր. 2 իր աչքերէն. 3 չիբ մթուժիւն. 4 անկէ. 5 կը լռէ.

22. Le charbonnier

le fond, խորը.

la forêt, անտառը.

le charbonnier, ածխագործը.

le morceau, կտորը.

le bois, փայտը.

le tas, դեղը.

la sorte, տեսակը.

la cheminée, վառարանը, ծխանը.

la terre, հողը.

la montagne, լեռը.

la fumée, ծուխը.

le volcan, հրաբուխը.

la cendre, մոխիրը.

plusieurs, մէկէ աւելի, շատ.

il y a, կայ.

habiter, բնակիլ.

demander, հարցնել.

regarder, նայիլ.

couper, կտրել.

entasser, դիզել.

recouvrir, ծածկել, պատել.

mettre, դնել. mis. դրուած.

s'échapper, փախչիլ, դուրս ելնել.

ferait (faire), պիտի ընէր.

sous, տակը.

là, հոն. au milieu, մէջտեղը.

par en haut, վերէն, վերի կողմէն.

Au fond de la forêt il y a une petite cabane cachée sous le feuillage: c'est là qu'habite¹ le charbonnier. Le voilà au travail², le charbonnier aux mains noires³; demandons-lui ce qu'il va faire⁴.

LE CHARBONNIER. — «Regardez ces morceaux de bois que j'ai coupés dans la forêt⁵: je les entasse, je les recouvre de terre, et au milieu du tas, dans cette sorte de cheminée⁶, je vais mettre le feu⁷.»

1 Հոն կը բնակի. 2 le voilà au travail, ահա կ'աշխատի նա. 3 սեւ ձեռքով, սեւ ձեռքեր ունեցող. 4 ընելիքը, ինչ որ հիմա պիտի ընէ. 5 անտառէն. 6 այս տեսակ մը ծխանէն. 7 mettre le feu, բռնկցնել.

Voilà le feu mis¹; la montagne de bois commence à brûler lentement, et nous voyons la fumée s'échapper² par en haut comme d'un petit volcan.

Le bois est en feu³, et il va brûler⁴ ainsi pendant plusieurs jours⁵; mais si le bois brûlait trop, cela ne ferait que des cendres⁶.

23. Suite du charbonnier

le métier, *արհեստը*.
la meule, *շեղջը*.
le temps, *ժամանակը*.
la branehe, *ծիւղը*.
l'aliment, *սնունդը*.
le bouillon, *պղպղակը*.
la cuisine, *ամանը*.
la cuisine, *խոհանոցը*.
l'air, *օդը*.
tranquille, *հանդարտ*.
blanc, *սպիտակ*.

gros, *խոշոր*.
sait (savoir), *գիտէ*.
surveiller, *հսկել*.
éteignons (éteindre), *մարենք*.
éteint, *մարած*.
démolir, *քակել, կործանել*.
devenu (devenir), *եղած*.
chauffer, *տաքցնել*.
cuire, *եփիլ*. faire cuire, *եփել*.
fera cuire, *պիտի եփէ*.
travailler, *աշխատիլ*.

Soyez tranquilles; le charbonnier sait son métier. Il surveille sa meule nuit et jour⁷; quand il en sera temps⁸, il dira: «Eteignons le feu.»

1 Ահա բռնկեցաւ. 2 կը տեսնենք ծուխին դուրս ելնելն է՝ կը տեսնենք որ ծուխը դուրս կ'ելնէ. 3 փայտը բորբոքած է. 4 պիտի այրի. 5 շատ օրեր. 6 cela ne ferait que des cendres, միայն մոխիր պիտի յառաջ գար. 7 զիշեր եւ ցերեկ. 8 երբ ժամանակը դայ.

Le feu éteint¹, le charbonnier démolit le tas; les branches de bois blanc sont devenues le noir charbon qui chauffera nos aliments et les fera cuire à gros bouillons² dans les vases de la cuisine.

C'est ainsi que le charbonnier, pour faire le charbon de bois, travaille au grand soleil et au grand air³ de la forêt.

24. Contente de peu⁴

la grand'mère, *հանին*,
la persienne, *վանդակափեղկը*.
le rideau, *վարագոյրը*.
la fenêtre, *պատուհանը*.
le mur, *պատը*.
le fauteuil, *ժիկնաժողը*.
l'ombre (էֆ.), *ստուերը*.
la porte, *ղուռը*.
la pièce de blé, *ցորենի արտը*.
la vigne, *այգին, որժը*.
l'eau (էֆ.), *ջուրը, վտակը, լճակը*.
le bois, *անտառը*.
la chambre, *սենեակը*.
la couleur, *գոյնը*.
le meuble, *կահը*.
nu, *մերկ*.
malheureux, *ժշուառ*.
heureux, *երջանիկ*.

content, *գոհ*.
vert, *կանաչ*.
tout, *ամէն բան, բոլորովին*.
nous plaignons (plaindre), *կը ցաւիք*.
loger, *բնակեցնել, բնակիլ, être logé բնակեալ ըլլալ, բնակարանի մէջ ըլլալ*.
descendre, *իջնել, descendant, իջնող*.
monter, *ելնել*.
il faut (falloir), *պէտք է*.
tenir, *բռնել, պահել*.
fermé, *գոցուած*.
altérer, *այլայլել*.
penser, *մտածել*.
je me sens (sentir), *ինքզինքս կ'զգամ*.

1 կրակին մարելէն վերջը, երբ կրակը մարի. 2 à gros bouillons, խոշոր պղպղակներ հանելով. մեծածախ պղպղտով. 3 au grand soleil, աւ զոյն մէջ. 4 բիշով.

en face. *դիմացը, հանդէպ.*
 si mal, *անբարան զէշ, շատ զէշ.*
 seulement, *միայն.*
 toujours, *միշտ.*
 que . . . ! *որչափ.*

de l'ature côté, *միւս կողմը,*
յայնկոյս.
 jusque, *մինչեւ.*
 afin que, *որպէսզի.*
 au lieu que, *մինչդեռ.*

“Mon Dieu, grand'mère, que nous te plaignons d'être si mal logée¹ ! Tu n'as ni persiennes, ni rideaux à ta fenêtre, et tes murs sont tout nus. On ne trouve seulement pas² chez toi un fauteuil pour s'asseoir; que tu dois donc te trouver malheureuse³ !

—Mais pas du tout⁴, mes petits enfants. Quand je travaille à l'ombre, devant ma porte, en face de cette belle pièce de blé que voilà⁵, descendant jusqu'à la verte prairie; quand je regarde les vignes qui, de l'autre côté de l'eau, vont en montant⁶ jusqu'au grand bois, je me trouve bien plus heureuse que si⁷ j'étais dans vos belles chambres, qu'il faut toujours tenir fermées afin que l'air n'altère pas la couleur des meubles. Au lieu qu'ici je vois le ciel bleu, et le beau soleil du bon Dieu qui réjouit tout autour de moi. Ça me fait penser⁸ plus souvent à lui, et je me sens toute contente.”

1 Ո՛րչափ կը ցաւ ինք վրայ որ այսբան խեղճուկ բնակարան մ'ու-
 նիս. 2 Մինչեւ իսկ չի գտնուիր. 3 որչափ թշուառ կրճամարիս արդեօր
 ինքզինքդ. 4 թո՛ւ ընտ, բնաւ երբեք. 5 զոր կը տեսնես, դն. 6 վեր
 կ'ելնեն հետզհետէ. 7 քան եթէ. 8 այս մտածել կուտայ ինձ :

25. L'araignée et le ver à soie

l'araignée (*է. է.*), *սարդը.*
 le ver à soie, *շերամը.*
 le mot, *բառը.*
 la lenteur, *յամբուժիւնը.*
 le filet, *ցանցը.*
 le ver, *որդը.*
 la toile, *ստայնը, կտաւը.*
 fragile, *զիւրտբեկ, կարճատեւ.*
 utile, *օգտակար.*
 innombrable, *անթիւ.*
 railler, *ծաղրել.*

je fais, tu fais (faire). *կ'ընեմ.*
կ'ընես.
 vois (voir), *տես.*
 employer, *գործածել.*
 tapisser, *ծածկել, պատել.*
 répondre, *պատասխանել.*
 sert (servir), *կը ծառայէ.*
 rien *ոչինչ.*
 bon Dieu ! *Աստուած իմ.*
 soit, *լնւ, շնտ աղէկ.*

L'Araignée en ces mots raillait le Ver à soie :
 “Bon Dieu, que de lenteur dans tout ce que tu fais !¹

Vois combien peu de temps j'emploie
 A tapisser un mur d'innombrables filets.
 —Soit, répondit le Ver, mais ta toile est fra-
 Et puis à quoi sert-elle ?² à rien. [gile,
 Pour moi, mon travail est utile ;
 Si je fais peu, je le fais bien.

1 Ո՛րչափ յամբուժիւն բոլոր ըրածիդ մէջ, որչափ յամբ կերպով կ'ը-
 նես ամէն բան. 2 Ինչ բանի կը ծառայէ, ինչ օգուտ ունի.

26. Les serviteurs de la maison

le serviteur, ծառան.
 la cour, բակը, գաւիթը.
 la miette, փշուրը, փշրանքը.
 le toit, տանիքը.
 le grenier, յարդանոցը.
 le pigeon, աղաւնիկ,
 la couvée, թուխքը.
 je porc (բօւ), խոզը.
 le train, գնացքը.
 le lieu, տեղը.
 la chair, միսը.
 la viande, միսը (կերակրոյ),
 l'habitant, բնակիչը.
 la campagne, գիւղը, դաշտը.
 l'âne, էջը.
 le marché, վաճառանոցը.
 le légume, բանջարեղէնը.
 la santé, առողջութիւնը.
 la misère, չուսուածութիւնը.
 la paille, յարդը.
 le foin, խարը.
 le chardon, ուղտափուշը.
 la douceur, բարոյութիւնը.
 l'enfance (էք.), տղայութիւնը.
 nombreux, բազմամիւ.
 fidèle, հաւատարիմ.
 ouveau, nouvelle, նոր.

gourmand, շատակեր.
 robuste, պնդակազմ.
 courageux, բաշտահիտ.
 doux, հեղ.
 docile, հլու.
 venez (venir), եկէք.
 connaitre, ճանչնալ. faire con-
 naître, ճանչցնել.
 je ferai (faire) connaitre, պիտի
 ճանչցնեմ.
 fournir, մատակարարել.
 picorer, աւարել, կողոպտել.
 roucouler, մնչել.
 tient (tenir), կը բռնէ.
 porter, կրել, տանիլ.
 supporter, հանդուրժել.
 suffirent (suffire), կը բաւեն.
 coûter, արժել.
 traiter, վարուիլ.
 quelques, մի քանի.
 mieux, լաւ եւս.
 moins, նուազ.
 pourtant, սակայն.
 dès, ի վեր, անդասին.
 comme, որովհետեւ.
 aussi, ուստի եւ.

Je suis pauvre, et pourtant j'ai de nombreux serviteurs, des serviteurs fidèles.

Venez avec moi dans ma petite maison: je vous les ferai connaître.

Dans ma cour, la poule, qui me fournira ses bons œufs, picore les petits vers et les miettes de pain. Sur le toit du grenier roucoulent les pigeons, qui chaque mois me donnent une couvée nouvelle.

Voyez-vous, dans sa petite cabane, le porc en train de manger¹? Il est gourmand; aussi, il engraisse² vite, et sa chair tient lieu³ de toute autre viande aux habitants de la campagne.

Mais voici l'âne qui va porter⁴ au marché les légumes et les fruits de mon jardin. L'âne est d'une santé plus robuste que le cheval, il supporte mieux la misère. Un peu de paille, de foin, et quelques chardons suffisent à sa nourriture. Aussi mon âne remplace pour moi un cheval et me coûte moins. Il est courageux au travail, et comme je l'ai traité⁵ avec douceur dès son enfance, il est doux et docile.

27. La mère

la peine, վիշտը, նեղութիւնը. | la récompense, վարձատրու-
 le berceau, օրօրոցը. | թիւնը.
 le fils, որդին. | vieux, vieille, ծեր.

1 Ուստիւ վրայ. 2 կը պարարտանայ. 3 tenir lieu de . . . , բանի մը տեղը բռնել, անոր տեղ ծառայել. 4 պիտի տանի. 5 իրեն հետ վարուեցայ.

le sourire, *ժպիտը*.
 La tendresse, *գորովը*.
 sommeiller, *ննչել*.
 chanter, *երգել*.
 bercer, *օրորել*.
 dit (dire), *կ'ըսէ*.
 je crains (craindre), *կը վախնամ*
 tu soutiendras (soutenir), *պիտի*
պաշտպանես, նեցուկ պիտի

ըլլաս.
 dors, *քնացիր*.
 soigner, *խնամել*.
 nourrir, *սնուցանել*.
 se fatiguer, *յոգնիլ*.
 oublier, *մոռնալ*.
 doucement, *մեղմիկ*,
 pendant que, *մինչ, մինչդեռ*,
 alors, *այն ատեն*.

Pendant que l'enfant sommeille, j'entends la mère qui chante doucement pour le bercer.

La mère chante, elle dit:

“Mon enfant, je ne crains pas la peine; car c'est pour toi que¹ je travaille;

“Pour toi, je travaillerai le jour, pour toi je travaillerai la nuit.”

La mère chante encore:

“Un jour tu seras grand, mon fils; alors tu seras beau et fort; alors ta mère sera vieille; et toi, tu soutiendras ta mère.

“Dors, mon enfant, dors, pauvre petit.”

O le méchant enfant que celui² qui n'aime pas sa mère!

Sa mère qui l'a soigné dans son berceau; sa mère qui l'a nourri, sa mère qui, pour lui, se fatigue et travaille!

¹ C'est pour toi que... *քեզ համար է որ...* ² o le méchant enfant que celui qui... *ո՛վ, ո՛րչափ չար տղայ է այն որ...*

La récompense de la mère, c'est le sourire de son enfant;

C'est la tendresse de son enfant qui lui fait oublier toutes ses peines . . .

Oh! j'aimerais toujours ma mère!

28. Les jours de la semaine et les mois de l'année

la semaine, *շաբաթը*.
 l'almanach (*ալմ.*), *օրացոյցը*.
 l'an (*ալմ.*), *տարին*.
 le nom, *անունը*.
 dimanche, *կիրակի*.
 lundi, *երկուշաբթի*.
 mardi, *երեքշաբթի*.
 mercredi, *չորեքշաբթի*.
 jeudi, *հինգշաբթի*.
 vendredi, *ուրբաթ*.
 samedi, *շաբաթ*.
 janvier, *յունվար*.
 février, *փետրվար*.
 mars, *մարտ*.
 avril, *ապրիլ*.
 mai, *մայիս*.
 juin, *յունիս*.
 juillet, *յուլիս*.

août (*ա.*), *օգոստոս*,
 septembre, *սեպտեմբեր*.
 octobre, *հոկտեմբեր*.
 novembre, *նոյեմբեր*.
 décembre, *դեկտեմբեր*.
 six (*-է*), *վեց*.
 entier, *ամբողջ*.
 sept (*-էթ*), *հօթն*.
 sept jours (*-է իւրս*).
 huit, *ութ*. neu, *ինն*. dix (*-էք*)
տասն.
 onze, *տասնեւմէկ*. douze, *տասն-երկու*.
 compter (*գիշտել*), *հաշուել*.
 font (faire), *կ'ընեն*.
 reviendra (revenir), *պիտի վերադառնայ*.
 demain, *վաղը*.
 en même temps, *միանգամայն*.

Quel jour est-ce aujourd'hui¹, mon ami?
 C'est aujourd'hui Dimanche.

¹ *ի՞նչ օր է այսօր*.

Et demain? Ce sera Lundi.

Et après Lundi? Mardi.

Et après Mardi? Mercredi.

Et après Mercredi? Jeudi.

Et après Jeudi? Vendredi.

Et après Vendredi? Samedi.

Et après Samedi? C'est Dimanche qui
reviendra.

Combien cela fait-il de jours? Nous
n'avons qu'à compter.

Dimanche, un; Lundi, deux; Mardi, trois;
Mercredi, quatre; Jeudi, cinq; Vendredi,
six; Samedi, sept. Cela fait sept jours, et
ces sept jours font une semaine.

Maman, combien de semaines faut-il pour
faire un mois?

Quatre semaines entières et deux ou trois
jours d'une autre font un mois. Venez, voici
mon almanach. Voyez. Douze mois font
une année ou un an.

Comment s'appellent les douze mois? —
Je vais vous dire¹ leurs noms, et les compter
en même temps.

Janvier, un; Février, deux; Mars, trois;
Avril, quatre; Mai, cinq; Juin, six; Juillet,
sept; Août, huit; Septembre, neuf; Octobre,
dix; Novembre, onze; Décembre, douze.

1 Հիմայ կ'ըսեմ քեզ, ամա կ'ըսեմ քեզ :

29. La rougeole

Robert, Ռոպերդ.

la rougeole, վարդախտը.

le médecin, բժիշկը.

la fois, անգամը.

la rue, փողոցը.

le mal, ցավը.

le désespoir, յուսահատութիւնը.

le docteur, բժիշկը.

obéissant, հնազանդ.

pauvre, խեղճ, հէք.

aveugle, կոյր.

vrai, ճշմարիտ.

clair, պայծառ, յստակ.

seul, միակ.

recommander, պատուիրել.

յանձնարարել.

prendre, առնուլ.

on connaissait (connaître), կը
ճանչնային.

obliger, ստիպել. obligé, ստիպեալ
s'aviser, մտաբերել.

il pourrait (pouvoir), պիտի կըր-
նար.

se repentit (repentir), զղջաց.

vit (voir), տեսաւ.

écrire, գրել.

par-dessus, ի վեր բան.

quoique, թէպէտ.

tout à-fait, բոլորովին.

assez, բաւական.

Robert avait une rougeole très-forte, et le
médecin recommanda par-dessus tout qu'on
ne lui laissât pas prendre l'air¹; et comme on
le connaissait fort peu obéissant², on l'enfer-
mait dans sa chambre chaque fois qu'on était
obligé³ de le laisser seul. Alors il s'avisa d'ou-
vrir une fenêtre et de regarder dans la rue.

Le lendemain, le médecin le trouva avec
un grand mal d'yeux, et dit qu'il pourrait
bien rester aveugle⁴: le pauvre Robert fut
au désespoir⁵ et se repentit de sa désobéis-

1 Որ թող չտան իրեն օդ առնուլ. 2 որովհետեւ շատ քիչ հնազանդ
ըլլալը գիտէին. 3 ստիպուէին. 4 թէ արդարեւ կրնար կոյր մնալ. 5 յուսա-
հատութեան մէջ ինկաւ :

sance; mais il était trop tard! Le docteur avait dit vrai; et quoique le pauvre enfant ne fût pas aveugle tout à fait, il ne vit jamais assez clair pour lire ni pour écrire.

30. La chèvre

la chèvre, այծը.
 la colline, բլուրը.
 l'olivier (ար.), ձիթենի.
 le chêne-vert, մշտադալար կաղ-
 նի.
 le thym (թի), ուրցը, թիւմը.
 la lavande, հուսամը.
 le lait, կաթը.
 le fromage, պանիրը.
 l'étoffe, կերպասը.
 le châle, ցիսի.
 la dame, տիկինը.
 la ville, քաղաքը.
 la clochette, զանգակիկը.

la vache, կովը.
 frais, մարմ.
 écumant, փրփրուն.
 excellent, ընտիր, ազնիւ.
 superbe. պերճ, շքեղ.
 brillant, փայլուն.
 voyez-vous (voir)? կը տեսնէք.
 croissent (croître), կ'աճին.
 brouter, ճարակել.
 fabriquer, շինել.
 sert (servir), կը ծառայէ.
 aimer, սիրել.
 tinter, հնչել.
 là-bas, հոն վարը, հեռուն.

Voyez-vous là-bas, sur la colline où croissent les oliviers et les chênes-verts, ma chèvre en train de brouter¹ le thym ou la lavande? Comme les enfants de la maison aiment à boire son lait frais et écumant!

Avec le lait de la chèvre, on fabrique d'excellents fromages.

Le poil même de la chèvre sert à faire des étoffes et de superdes châles que portent les dames de la ville.

¹ ճարակելու վրայ.

J'aime ma bonne chèvre au poil brillant¹; j'aime à entendre tinter sa petite clochette²: la chèvre est la vache du pauvre.

31. La fourmi.

la fourmi, մրջիւնը.
 la corne, եղջիւրը.
 le labour, աշխատութիւնը.
 revenant (revenir), դառնալով,
 դարձող.
 se nicher, բուսիլ, դադարիլ.
 percher, թառիլ- perché, թա-
 ռած.
 crier, աղաղակել.

que fais-tu? ինչ կ'ընես.
 ignorer, անզիտանալ.
 je viens (venir) կուգամ.
 nous venons, կուգանք.
 peux-tu (pouvoir)? կրնաս.
 labourer, հերկել.
 si haut, այնքան բարձր.
 ma commère! բուրուկ.
 d'où? հետի.

Sur les cornes d'un bœuf revenant du labour Une fourmi s'était nichée.
 « D'où viens-tu, lui cria sa sœur, Et que fais-tu, si haut perchée? — D'où je viens? Peux-tu l'ignorer? Répondit-elle. Ma commère, Nous venons de labourer. »

32. Le père.

le petit, ճազը.
 le poirier, տանձենի.

l'ennui (ար.), ձանձրոյթը.
 la journée, օրը, ցերեկը.

¹ Փայլուն մազով. ² սիրելի է ինձ անոր փոքրիկ զանգակին հնչիւնը լսել.

le champ, արտը.
 le vêtement, հագուստը.
 l'abri, ապաստանարանը.
 la sueur, բրտինքը.
 la reconnaissance, երախտագի-
 սուռքիւնը.
 le respect, յարգանքը.
 il pourrait (pouvoir), կրնար.
 se reposer, հանգչիլ.

abrégé, համարձակ.
 il revient (revenir) կը դառնայ.
 il faut (falloir), պէտք է.
 vêtu (vêtir), հագուած.
 couler, հոսիլ.
 vivez (vivre), ապրեցէք.
 en, մէջ. sans, առանց.
 ou bien, եւ կամ, կամ թէ.
 ainsi que, ինչպէս. donc, ուրեմն.

Comme l'oiseau nourrit ses petits, le père nourrit ses enfants.
 Il pourrait se reposer à l'ombre, sous le poirier de son jardin;

Ou bien travailler doucement et sans peine, pour abrégé les ennuis de la journée.

Mais il travaille pour vous, enfants.
 Car il faut qu'il vous nourrisse, comme l'oiseau nourrit sa couvée.

Et quand il revient des champs et que¹ vous avez faim², il faut qu'il vous donne du pain.

Et comme vous n'êtes pas vêtu ainsi que les oiseaux, il faut qu'il vous donne des vêtements et un abri.

Enfants, c'est pour vous que³ coulent les sueurs de votre père.

Que la reconnaissance soit donc en votre cœur.
 Vivez pour lui dans le respect.

1 Que դրուած է quand ին տեղ՝ չկրկնելու համար. 2 եօծի էք.
 3 ձեզի համար է որ, ձեզի համար.

33. Janvier

les étrennes (էփ.), կաղանդէքը.
 la neige, ձիւնը.
 la rivière, գետակը.
 le glaçon. սառի կտորը.
 le balayeur, աւելածուն.
 la glace, սառոյցը.
 le patin, չմուշկը.
 la feuille, տերեւը.
 le rosier, վարդենին.
 le retour, վերադարձը.
 cher, սիրելի.
 personne, ոչ ոք.
 devoir, պարտիլ.
 il fait froid, օղը ցուրտ է.
 charrier, վարել տանիլ.
 avoir froid, մտիլ.
 glisser, սահիլ.

prendre garde, զգուշանալ.
 prenez garde, զգուշացէք.
 rompre, բեկանիլ.
 tomber, իյնալ, տեղալ.
 secourir, օգնել.
 noyé, հեղձուած.
 il y avait, կար, հային.
 mort (mourir), մեռած.
 paraissent (paraître), կ'երեւին.
 passé, անցած.
 être de retour, վերադարձած ըլլ.

լ"սլ.
 pis, չոր եւս. աւելի գէշ.
 peut-être, գուցէ, թերեւս.
 lorsque, երբ.
 tant, այնքան.
 ne... plus, ոչ եւս.

Vous devez bien aimer le mois de Janvier. Il commence par le jour des étrennes. Ah! qu'il fait froid! Il tombe de la neige². L'eau qui coulait dans les rues est gelée. Les rivières charrient des glaçons. Les pauvres balayeurs ont bien froid.

Voilà de petits garçons qui glissent sur la glace. Ils ont à leurs pieds des patins. Prenez bien garde, mes amis. La glace n'est peut-être pas assez forte pour vous porter. Elle n'aurait qu'à rompre³, vous tomberiez dans l'eau et vous en auriez jusque par-dessus les oreilles⁴. Ce serait bien pis encore, s'il n'y avait personne pour vous secourir: vous seriez noyés.

1 Ո՛րչափ ցուրտ է. 2 Ձիւն կը տեղայ. 3 Եթէ միայն բեկանէր, բեկանելուն պէս. 4 Մինչեւ ձեր ախանջներէն վեր պիտի ելնէր չուրը:

Il n'y a pas même une feuille aux arbres.
 L'ENFANT: — Que sont devenues, maman, toutes les jolies fleurs qu'il y avait dans notre jardin? On n'en voit pas une seule, elles sont toutes mortes.

LA ÈMRE: — Non, mon cher ami: Elles paraissent mortes, mais elles ne le sont pas. Ce joli rosier, qui avait tant de roses l'année passée, nous donnera encore des roses lorsque le beau temps sera de retour.

34. Le jardin de la famille

la famille, ընտանիքը.
 la fête, տանը.
 la marguerite, մարգարտածաղիկը
 le bout, ծայրը.
 l'instant, վայրկեանը.
 le choix, ընտրութիւնը.
 la naïveté, միամտութիւնը.
 la violette, մանուշակը.
 la verveine, աղաւաբօտը.
 la menthe, անանուխը.
 la boisson, ըմպելիք.
 la blessure, վէրքը.
 jeune, երիտասարդ, մանուկ.
 le plus jeune, կրտսերագոյնը.
 en, անոր, անոնց, անկէ, անոնցմէ.
 chacun, իւրաքանչիւրն.
 quoi? ինչ.
 à quoi, ինչ բանի.
 nous irons (aller), պիտի եր-
 Ծանր.
 voir, տեսնել.

planter, տնկել.
 arroser, ոռոգել.
 vous cueillerez (cueillir), պիտի բաղէք.
 je ferai (faire), պիտի ընեմ, պիտի շինեմ.
 nous mettrons (mettre), պիտի դնենք.
 s'écrier, գոչել, աղաղակել.
 s'assit, (s'asseoir), նստաւ.
 accoururent (occourir), զիմեցին
 tenant (tenir), բռնելով, բռնած.
 c'éharg, բեռնաւորեալ.
 déposer, վար դնել.
 s'amuser, զբօսնուլ.
 a mis, դրած է.
 servent (servir), կը ծառայեն.
 préparer, պատրաստել.
 ensemble, ի միասին.
 partout, ամէն տեղ.
 le moins, ամէնէն բիչ.

LA MÈRE: — Venez au jardin, mes enfants. Nous irons voir les fleurs que nous avons plantées et arrosées ensemble: Vous les cueillerez, et j'en ferai un bouquet pour la fête de votre père.

— Nous y mettrons des roses, dit un des enfants.

— Des marguerites et des œillets, dit un autre.

— Nous y mettrons de toutes les fleurs, s'écria le plus jeune, des petites comme des grandes.

La mère s'assit, et au bout d'un instant! les enfants accoururent, tenant chacun à la main les fleurs de leur choix?²

Le plus jeune n'était pas le moins chargé. En déposant son bouquet sur les genoux de sa mère:

— A quoi donc servent les fleurs³, demanda-t-il avec naïveté? Est-ce seulement pour nous amuser que le bon Dieu en a mis partout?

— Les fleurs sont utiles à bien des choses, répondit la mère; beaucoup servent à nous soigner quand nous sommes malades. C'est avec la violette, la verveine, la menthe et bien d'autres, que nous préparons la boisson des malades et que nous soignons leurs blessures.

1 վայրկեան մը յետոյ. 2 իրենց ընտրած. 3 ի՛նչ բանի օգտակար են ծաղիկունք. 4 մի՞՞՞՞՞ միայն մեր զբօսանաց համար.

35. Le livre

le maître, վարժապետը.
 l'explication (էփ.), բացատրու-
 թիւնը.
 le travail (շֆ. travaux), աշխա-
 տութիւնը.
 l'histoire (էփ.), պատմութիւնը.
 le pays (էփէ), երկիրը, աշխարհը,
 la bibliothèque, գրատունը.
 second (շէօ), երկրորդ.
 excellent, ընտիր.
 fidèle, հաւատարիմ.
 amusant, գրատեցիչ.
 étranger, օտարական.

compris (comprendre), հասկը-
 ցած.
 avoir recours à ...
 feuilleter, թղթատել.
 s'ennuyer, ձանձրանալ.
 j'ouvre (ouvrir) կը բանամ.
 il m'apprend (apprendre), նա
 ինձ կը սովորեցնէ.
 se conduire, վարուիլ.
 récréer, զբօսցնել.
 transporter, տեղափոխել.
 faire connaître, ճանչցնել.
 en faisant connaître, ճանչցնե-
 լով.

Pour moi le livre est un second et excellent maître. Si je n'ai pas compris une explication, j'ai recours à mon livre; si j'ai oublié, je feuillette mon livre; si je m'ennuie, j'ouvre un livre. C'est le fidèle compagnon de mes travaux. Il m'apprend à me bien conduire; il me récréé par des histoires amusantes; il me transporte dans les pays étrangers en me les faisant connaître². Aussi j'aime beaucoup mes livres, et, quand je serai grand, j'aurai une bibliothèque.

1 Ընելիք մէկ բան կայ միայն. 2 զանոնք ինձ ճանչցնելով. 2 ուս-
 տի եւ.

36. Le chemin de fer

le chemin, ճամբան, ուղին.
 le fer, երկաթը. de fer, երկաթէ,
 երկաթեայ.
 le chemin de fer, երկաթուղին.
 la chaussée, խճուղին.
 la traverse, փայտգօտին.
 le bois, փայտը. de bois, փայ-
 տէ, եայ.
 le rail, երկաթի զիժը (երկաթուղ-
 եաց).
 le boulon, խողոր բեւեռը.
 la locomotive, վայրաշարժը.
 le wagon (շէօ), կտոր (երկա-
 թուղւոյ).
 le pont, կամուրջը.
 la vallée, ձորը. հովիտը.
 la rivière, գետակը.
 le remblai, հողալիւրբը.
 le viaduc, ձորակամուրջը.
 le tunnel, գետնուղին.
 la tranchée, փորածքը.
 la colline, բլուրը.
 la vapeur, շողին.

la vapeur d'eau, ջրաշողին.
 le cylindre, զլանը.
 le piston, մխոցը.
 la tige, բունը.
 l'impulsion, մղումը.
 la roue, սնիւը.
 la machine, մեքենան.
 horizontal, հորիզոնական.
 poser, դնել.
 fixer, հաստատել.
 circuler, շրջագայել.
 franchir, սնցնիլ.
 creuser, փորել.
 couper, կտրել.
 mettre en mouvement, շարժ-
 ման մէջ դնել.
 être mis en mouvement, շարժ-
 ման մէջ դրուիլ.
 mouvoir, շարժել. faire mouvoir,
 արժեցնել, շարժել.
 donner l'impulsion, մղում տալ.
 dont, որուն.
 au moyen de... միջոցաւ.

Le chemin de fer est une chaussée bien hori-
 zontale, sur laquelle on pose des traverses de
 bois. A ces traverses on fixe des rails au moyen
 de boulons, et sur les rails les locomotives et les
 wagons circulent.

Le chemin de fer franchit les rivières sur des
 ponts, les vallées sur des remblais ou des viaducs,
 et l'on passe sous les montagnes en creusant des
 tunnels; les tranchées coupent les collines.

Les locomotives sont mises en mouvement par la vapeur d'eau. Cette vapeur entre dans un cylindre, et fait mouvoir un piston, dont la tige donne l'impulsion aux roues de la machine.

37. Le bien

- le bien, բարին.
- l'ami, բարեկամը.
- le louis d'or, ոսկի լուգուրիկը.
- l'orphelin (ուր.), որբը.
- le dernier, վերջինը.
- s'en allaient, կ'երթային.

- a promis (promettre), խոստացած է.
- embrasser, գրկել, համբուրել.
- soupirer, հառաչել.
- s'efforcer, ջանալ.
- faire, ընել.
- parceque, վասնզի.

Trois enfents, trois amis, s'en allaient à leur classe.
 «Si je travaille bien, mon père m'a promis,
 Dit l'un, un louis d'or.» Le second des amis
 Dit: «Je travaillerai pourque maman m'embrasse.»
 Le dernier soupira: «Pour moi, je n'aurai rien,
 Car je suis orphelin, je n'ai père ni mère;
 Mais je m'efforcerai cependant de bien faire.
 Il faut faire le bien, parce que c'est le bien.

38. La maison

- l'édifice (ուր.), շէնքը.
- l'habitation (էֆ.), բնակութիւնը.
- la pierre, քարը.
- l'ouvrier, գործաւորը.
- le maçon, որմաղիրը.
- le charpentier, հիւսնը.

- l'architecte, ճարտարագետը.
- le plan, յատակագիրը.
- le sol, զետիւնը.
- la muraille, պատը.
- le terrassier, հողավառնակը.
- la fondation, հիման փոսը.

- la cave, զետնատունը.
- le plancher, առաստաղը, յատակը.
- la toiture, տանիքը.
- le couvreur, յարկողը.
- la tuile, կղմինտրը.
- la division, բաժանումը.
- la cloison, միջնորմը.
- la brique, աղիւտը.
- l'ouverture (էֆ.), բացուածքը.
- le mortier, շաղախը.
- le plâtre, բուռը.
- intérieur, ներքին.
- appelé, կոչուած.
- construire, շինել.
- dessiner, գծել.

- marquer, նշանակել.
- bâtit, շինել.
- établir, հաստատել.
- élever, բարձրացնել, կանգնել.
- formé, կազմուած.
- carreler, յատակել աղիւտով կամ քարով.
- parqueter, տախտակամած յատակել.
- on a clos (close), զոցած են.
- on a enduit (enduire), ծեփած են.
- en, անոր.
- au dehors, դրսի կողմը, դրսէն.
- au dedans, ներսի կողմը, ներսէն.
- alors, յայնժամ, այն ատեն.

Une maison est un édifice qui sert à l'habitation de l'homme¹. Elle est faite de pierres et de bois², par des ouvriers³ appelés maçons et charpentiers.

Avant de la construire, l'architecte en a dessiné le plan⁴, puis a marqué sur le sol la place des murailles. Alors, les terrassiers ont creusé les fondations et la cave; les maçons ont bâti les murs; le charpentier a fait les planchers et la toiture, puis le couvreur a posé les tuiles.

Pour établir les divisions intérieures, on a élevé des cloisons formées de briques; on a carrelé ou parqué les chambres⁵; on a clos les

1 Որ կը ծառայէ մարդուն բնակութեան. 2 քարերով եւ փայտով շինուած է, կը շինուի. 3 գործաւորաց միջոցաւ, ի ձեռն գործաւորաց. 4 ճարտարագետը գծած է անոր յատակագիրը. 5 սենեակներուն յատակը աղիւտով կամ քարով եւ կամ տախտակներով ծածկած են:

ouvertures par des portes et des fenêtres; enfin on a enduit les murs avec du mortier au dehors et du plâtre au dedans.

39. Les orangers

Georges, Գէորգ.
 la hachette, փորրիկ տապարը.
 la visite, այցելութիւնը, այցը.
 le voisin, դրացին.
 l'oranger (ար.), նարնջենին.
 le lendemain, հետեւեալ օրը.
 la dégât, վնասը.
 le moment, վայրկեանը.
 le silence, լռութիւնը.
 le bras, բազուկը.
 le prix, գինը, յարգը.
 la franchise, անկեղծութիւնը.
 étourdi, անխորհուրդ.
 sévère, խիստ.
 coupable, յանցաւոր.
 pâle, սոճոյն.
 jeune, մատաղ.
 tout, բոլորովին.
 mille fois, հազար անգամ.
 auxquels, որոց.

un enfant, տղայ մը.
 on courut (courir), վազեցին.
 on cueillit (cueillit), քողեցին.
 s'aviser de..., յանդգնիլ, մտա-
 րերել.
 tenir à..., սէր, փափար ունե-
 կալ.
 s'apercevoir de..., նշմարել.
 se montrer, ցերեւիլ.
 irrité, զայրացեալ.
 couper, կտրել.
 châtier, պատժել. sera châtié,
 պիտի պատժուի.
 mentir, ստել.
 vous savez (savoir), գիտէք.
 je ne puis (pouvoir), չեմ կրնար.
 viens (venir), եկ, եկուր.
 à mes yeux, յաչս իմ, իմ առջեւ.
 rudement, խստիւ.
 nommé, անուանով, անուանեալ.

Georges n'était encore qu'un enfant de six ans¹, quand son père lui donna une hachette.

Quelques jours après, l'enfant reçut la visite d'un de ses petits voisins; on courut dans le jardin, on cueillit des fleurs, et l'étourdi Georges

¹ Տակաւ ին վեց տարեկան տղայ մ'էր միայն :

s'avisa de couper¹ avec sa hachette de jeunes orangers auxquels son père tenait beaucoup².

Le lendemain, ce dernier s'aperçut du dégât³; il s'en montra très irrité. Il vint vers son fils, et, d'une voix sévère⁴, lui dit: «Qui a coupé mes orangers? Le coupable sera rudement châtié.»

Georges, tout pâle, garda un moment le silence⁵; mais, levant la tête: «Mon père, répondit-il, vous savez que je ne puis mentir; c'est moi qui ai coupé vos orangers⁶».

— Viens dans mes bras, mon enfant, s'écria le père; ta franchise a mille fois plus de prix à mes yeux que tous les orangers du monde!»

40. La bonne sœur

le jeune homme, երիտասարդը.
 le lit, անկողինը.
 la fièvre, տենդը.
 la tristesse, տրտմութիւնը.
 la douleur, վիշտը, ցաւը.
 le chagrin, վիշտը,
 le coin, անկիւնը.
 la pitié, զթուծիւնը.
 la joie, ուրախութիւնը.
 faible, տկար.
 aîné, անդրանիկ.
 eux, անոնք.
 se mit (se mettre), սկսաւ.

voyant (voir), տեսնելով.
 se mit à genoux, ծուկը դրաւ.
 avoir pitié, զթալ.
 rendre, դարձնել.
 qu'il meure (mourir), որ մեռնի.
 faites mourir, մեռցուցէք.
 soulager, սիրոյիլ.
 écouter, մտիկ ընել, լսել.
 revinrent, (revenir), վերադար-
 ձան.
 tout bas, ցած ձայնով.
 doublement, կրկնապէս.
 plutôt, մանաւանդ.

1—2 անխորհուրդ Գէորգին խելքին շփեց որ իւր փորրիկ տապարով կտրէ մատաղ նարնջենիներ որոց վրայ իւր հայրը շատ սէր ունէր. 3 նշմարեց վնասը. 4 խիստ ձայնիւ. 5 պահ մը լռութիւն պահեց. 6 եւ եւ որ կտրեցի կամ եւ կտրեցի ձեր նարնջենիները :

Un pauvre jeune homme était malade... il était dans son lit, la fièvre le brûlait.

Le père et la mère étaient dans la tristesse et la douleur.

La sœur de ce jeune homme, petite enfant de huit ans, se mit à pleurer voyant tant de chagrin.

Puis elle alla dans un coin de la chambre, elle se mit à genoux et pria Dieu.

Et on l'entendit qui disait tout bas : Mon Dieu, ayez pitié de mon frère, et rendez-le à la santé.

«Et s'il faut qu'il meure, faites-moi mourir plutôt.

«Car mon frère est grand et fort, et il soutiendra mon père et ma mère.

«Et moi, mon Dieu, je suis faible et petite et je ne puis rien pour eux...»

Entendant cela, le père et la mère pleuraient doublement,

Voyant que leur fils aîné était si malade, et que leur petite fille était si bonne.

Mais ils furent soulagés, car Dieu écouta les prières de la petite enfant pour son frère. La santé et la joie revinrent dans la maison.

41. Les moutons

- le mouton, ոչխարը.
- la bergerie, փարախը.
- le berger, հովիւը.
- la houlette, հովուական ցուպը.
- l'agneau (-ր.), գառնը.
- le loup, գայլը.
- la brebis, մարհին.
- la fuite, փախուստը.

- la chasse, որսորդութիւնը.
- la laine, բուրդը.
- le matelas, անկողինը.
- le bas, գուլպան.
- le bonnet, գրակը.
- l'habit (-ր.), հանդերձը.
- voisin, մերձակայ, դրացի.
- brave, քաջ.

- fin, նուրբ, բարակ.
- sortir, դուրս ելնել.
- paissent (paître), կը ճարակին.
- suit (suivre), կը հետեւի.
- court (courir), կը վազէ.
- ramener, դարձնել, բերել.
- bêler, մայել.
- être aux aguets, դարանակալ ըլլալ.
- attraper, բռնել.
- paraît (paraître), կ'երեւի.
- se montrer, երեւիլ.
- attaquer, յարձակիլ.
- mordre, խածնել.

- forcer, ստիպել.
- venir à bout, յաջողիլ.
- mettre en fuite, փախցնել.
- craint (craint re), կը վախնայ.
- caresser, զգուել.
- donner la chasse, հալածել, վա- նել.
- tient (tenir), կը բռնէ.
- se coucher, պառկիլ.
- filer, մանել.
- à sou wise, հսկողիս, հանգըստ- եամբ.
- à leurs côtés, անոնց բովէն.

Allons voir les moutons et les brebis. Ils viennent de sortir de la bergerie. Les voilà qui paissent dans la plaine. Le berger est avec eux, sa houlette à la main.

Un chien fidèle les suit et marche toujours à leurs côtés. Voilà un mouton qui veut aller dans le champ voisin. Le chien court après lui et le ramène au troupeau. Voyez comme ces pauvres animaux ont un air doux.

Ils vous regardent. Les petits agneaux vous suivent en bêlant. Le loup est souvent aux aguets pour attraper un mouton ou une brebis; mais le chien ne lui en laisse pas souvent prendre. Si le loup paraît, le chien se montre; il attaque le loup, le mord, le force à laisser le pauvre agneau. Il vient à bout de mettre le loup en fuite; car le loup craint le chien. Le chien est courageux; il ne craint pas le loup. Brave chien! viens ici, que je te caresse. Tu donnes la chasse au loup, et tu défends les troupeaux.

Le mouton et la brebis nous sont très-utiles. Leur chair nous nourrit et leur laine nous tient bien chaud en hiver. On fait avec leur laine de bons matelas pour se coucher et pour dormir bien à son aise ; ou bien, quand les bonnes femmes ont filé la laine, on fait avec cette laine des bas et des bonnets. Si la laine est bien fine, on en fait de beaux habits pour papa et pour son petit garçon.

42. L'école

l'heure (էժ), ժամը.
la cloche, զանգակը.
la leçon, դասը.
le maître, վարպետը.
la route, ճամբան.
le chemin, ճամբան.
le cultivateur, հողագործը.
l'ouvrier, գործաւորը.
l'atelier (աբ.), գործարանը.
l'église (էժ.), եկեղեցին.
la jeune fille, օրիորդը.
le fleuve, գետը.
la mer, ծովը.
la tempête, փոթորիկը.
le vaisseau, նավը.
le sommet, գագաթը.
le compte, հաշիւը.
le calcul, հաշիւը.
sage, խելօք, իմաստուն.

éternel, յաւիտեանական.
sonner, հնչել.
partent (partir), կը մեկնին.
quitter, թողուլ, բաժնուիլ.
dire adieu, հրաժեշտ տալ.
s'en vont (s'en aller), կ'երթան,
chemin faisant, ճամբուն վրայ.
ils voient (voir), կը տեսնեն.
va (aller), կ'երթայ.
coud (coudre), կը կարէ.
instruire, կրթել. s'instruire,
կրթուիլ, ուսանիլ.
soulever, յարուցանել, յուզել.
engloutir, կլնել.
se couvre (se couvrir), կը ծած-
կուի.
fondre, հալիլ.
vaut mieux (valoir), լուսագորշէ.
adieu, երթաս բարեւաւ.

Voici que l'heure sonne. J'entends la cloche de l'école.

Les enfants partent... Ils quittent la maison de leur père pour aller à l'école.

La mère dit adieu à l'enfant. «Adieu, mon fils, sois sage;

«Tu apprendras tes leçons et tu seras docile;

«Ta mère sera heureuse si le maître est content.»

Les enfants s'en vont marchant par les rues, par la route, portant leurs livres sous le bras;

Et, chemin faisant, ils voient beaucoup de choses qui les amusent;

Ils voient les cultivateurs qui travaillent aux champs, les ouvriers qui travaillent à l'atelier;

Ils voient la bonne femme qui va prier Dieu à l'église;

Ils voient la jeune fille qui travaille et qui coud, chantant devant sa porte.

Allez, jeunes enfants, allez pour vous instruire.

Allez, vous apprendrez à lire les grandes choses qui sont dans les livres;

Vous apprendrez à connaître la terre, les fleurs, les rivières, les mers;

Les mers qui saulent les tempêtes, et qui engloutissent les vaisseaux;

Et les hautes montagnes, si hautes qu'elles se cachent dans les nuages, et que leur sommet se couvre de neiges;

De neiges éternelles et de glaces qui ne fondent jamais.

Vous apprendrez les comptes et les calculs.

Mais, enfants, vous apprendrez ce qui vaut mieux encore;

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԳ
ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ՆՈՅՆ ՆԻԻԹՈՅ

ԾԱՆՕԹ. — Այս մասին մէջ այլ եւս չենք դնել դասին սկիզբն անոր մէջ պարունակուած եւ առակերտին անձանօք բառերն, այլ դասերուն վերջն առանձին այբուբենական ցանկի մը մէջ կը նշուին քանի որ զանոնք՝ սկսել տալու համար առակերտաց բառարան նայելու վարժիլ: Ի ստրեւ կը բարունակենք նշանակել դժուարին մասանց բացատրութիւնը:

Mon jouet préféré.

LE MAITRE. — Quel est, parmi vos jouets, celui que vous préférez?

L'ÉLÈVE. — Celui que je préfère est mon cheval de bois.

LE MAITRE. — Quelle est la forme de ce cheval?

L'ÉLÈVE. — Il a la forme d'un cheval vivant.

LE MAITRE. Est-il aussi gros?

L'ÉLÈVE. — Oh! non, monsieur! Il est beaucoup plus petit qu'un cheval vivant.

LE MAITRE. — Combien est-il de fois plus petit... vous ne savez pas?... voyons, réfléchissez un peu. Deux fois? trois fois? quatre fois?

L'ÉLÈVE. — Je crois qu'il est bien sept ou huit fois plus petit qu'un cheval ordinaire.

LE MAITRE. — Quelles matières a-t-on employées pour le fabriquer?

L'ÉLÈVE. — On a employé du bois pour faire son corps et la planchette sur laquelle sont fixées ses jambes et les quatre roulettes qui servent à

le faire mouvoir, du verre pour ses yeux, du crin pour sa queue.

LE MAITRE. — De quelle couleur est-il?

L'ÉLÈVE. — Il est peint en rouge¹ avec une tache blanche sur le front.

LE MAITRE. — Pardon, monsieur. Il est sellé et bridé. La selle et la bride sont en cuir²; les mors et les étriers sont en acier³.

LE MAITRE. — Comment s'y prend-on⁴ pour jouer avec votre cheval de bois?

L'ÉLÈVE. — Eh bien! monsieur, on l'enfourche⁵ comme un cheval vivant. Le cavalier prend la bride, met ses pieds dans les étriers, et prie un petit camarade de pousser l'animal par derrière, pour le faire rouler.

44. Conseils d'une abeille

Ecolier, qui pars pour l'école⁶,
Garde-toi de traîner le pas⁷;
En chemin ne t'amuse pas;
Mais songe à l'heure qui s'envole.

Pour ton modèle et ton symbole,
Si tu m'en crois⁸, tu choisiras,
Non pas le papillon frivole,
Trop ami des joyeux ébats⁹;

1 Կարմիր ներկուած է. 2 կաշեայ. 3 պողպատեայ. 4 s'y prendre pour faire qch. հետք գործածել. կերպ բանեցնել. 5 (միւ վրայ) հեծնել. 6 partir pour... մեկնիլ, երթալ ի... 7 traîner le pas, զանդառնեամբ երթալ. 8 եթէ խօսքիս կը հաւատաս. 9 կարի սիրահար գուարժ գրօսանոց, ուրախ գրօսանքները շատ սիրող.

Mais l'abeille toujours pressée,
Qui butine dans la rosée
Toutes les fleurs riches en miel¹.

“Jamais l'école buissonnière²,”
Dit cette bonne conseillère
Qui voltige entre terre et ciel.

45. Regardons autour de nous

Regardons autour de nous; toutes choses nous instruisent.

La terre se couvre de moissons... C'est la bonté de Dieu qui les fait croître: Dieu est grand, Dieu est bon.

Les moissons ne croîtraient pas sans le travail de l'homme.. Il faut qu'il ensemence.

Sans le travail, l'homme ne saurait³ vivre. Le champ du paresseux est couvert de ronces. Le champ de l'homme laborieux se couvre de fruits...

Le coq cherche la nourriture pour sa famille; il appelle ses petits, pourqu'ils viennent la prendre.

Ainsi le père protège ses enfants; il travaille pour eux et il vit pour eux.

1 riche en miel, մեղրաշատ, մեղրուլից, 2 faire l'école buissonnière, դպրոցէն փախչիլ, դպրոց երթալու տեղ երթալ պտտիլ, jamais d'école buissonnière, չըլլայ երբէք որ դպրոցէն փախչիս. 3 չպիտի կրնար:

Le chien est bon, il est fidèle, il aime son maître et le sert.

Il veille la nuit autour de la maison, et conduit les troupeaux au pâturage.

On aime le chien, il a sa part du repas de son maître. La main de son maître le caresse.

On aime le coq, et on aime le père, qui sont bons et qui ont soin de leur famille.

46. Les pierres et le marbre de nos maisons

Voyez-vous cette montagne dont la haute cime se dresse vers le ciel?

Elle est formée par un amas de terre et de rochers.

Ces rochers arides, où les moissons ne peuvent croître, sont cependant précieux pour l'homme.

Il y a des montagnes toutes formées de rochers de marbre; il y en a qui sont toutes de granit; il y en a qui renferment d'énormes blocs d'ardoise.

Avec le marbre des montagnes on ornera nos cheminées et nos tables, on bâtera des palais ou des églises. Avec le granit on fera les constructions les plus solides; on élèvera des ponts inébranlables; on élèvera ces murailles qui protègent nos ports contre la fureur des flots de la mer. Enfin, avec les ardoises bleues, on

couvrira les toits de nos maisons, et on fera ces tablettes sur lesquelles vous écrivez à l'école.

Pour arracher de la terre ou du roc toutes choses utiles, les ouvriers, armés de la pioche, creusent de vastes trous, appelés carrières.

47. La prière et l'aumône

Jean et Robert allaient à la messe un dimanche, Ils avaient tous les deux dix sous en pièce blanche.¹

Et s'en allaient tout fiers, bras dessus, bras dessous,² Causant de ce qu'on peut s'acheter pour dix sous.

Juste au seuil de l'église un pauvre les arrête:

« La charité, j'ai faim ! » Jean, détournant la tête,

Lui répondit : « Si je n'avais

Qu'un sou, je vous le donnerais.

Je n'ai pas de monnaie⁴ aujourd'hui, mon brave homme.

— Moi non plus⁵, dit Robert, mais j'ai toute une somme.

Prenez-la, voici de l'argent. »

Et dans la main de l'indigent

Il met ses beaux dix sous, la pièce tout entière.

Il entra dans l'église alors avec son frère,

Et tous les deux priaient très-bien dans le saint lieu;

Mais la voix de Robert monta seule vers Dieu.

Car il ne suffit pas de prier dans un livre :

Il faut, pour plaire au ciel, aimer les malheureux,

Et leur donner l'argent quand on n'a pas le cuivre.

Joindre les mains, c'est bien; mais les ouvrir, c'est mieux.

48. La conscience

Il faut faire le bien, il faut fuir le mal.

Mais qu'est-ce qui est bon? Qu'est-ce qui est mal?

Enfants, notre juge est en nous-mêmes¹; ce juge prononce², et son arrêt se fait entendre³.

Le trouble est dans le cœur de celui qui a fait le mal; la rougeur est sur son front; il fuit le jour et se cache plein de honte.

Car sa raison s'élève contre lui, et lui montre le mal et toute la laideur du mal.

Celui qui fait le bien a l'âme tranquille⁴;

Car sa raison le soutient, elle l'éclaire et lui montre la bonne voie.

Il y a en nous un sentiment qui nous dit: voilà ce qui est bien, et voilà ce qui est mal. Ce sentiment, c'est la conscience.

La conscience est la terreur des méchants, la joie des bons.

La conscience du méchant le condamne, quand les hommes le louent; la conscience du bon l'absout, quand les hommes le condamnent.

La conscience, c'est la voix de Dieu qui se fait entendre en nous.

1 Մեր մէջը, մեր ներքի դին. 2 կը վճռէ, կը յայտնէ իւր դատաստանը. 3 իւր վճիռը լսելի կ'ըլլայ, կը լսուի. 4 բարեգործին հոգին հանդարտ է.

49. Le travail de l'imprimerie

Combien il eût paru merveilleux aux petits enfants d'autrefois¹, ce livre qu'il vous est donné aujourd'hui de feuilleter² !

C'est qu'autrefois, enfants, on ne savait point imprimer de livres comme le vôtre. Tous les mots des livres étaient écrits à la main comme vos cahiers. Et combien c'est long d'écrire à la main tout un livre ! Comptez ce que vous pourriez écrire de pages³ dans toute une journée, en écrivant sans vous arrêter une minute. Eh bien, dans la même journée la machine à imprimer écrirait des millions de pages⁴.

Jugez par là⁵ combien il est facile d'avoir des livres à présent, et combien autrefois cela était difficile ! Les livres coûtaient si cher, que bien peu de gens en possédaient, et ils gardaient ceux qu'ils avaient comme des trésors.

Mais regardez votre livre, il n'est point écrit à la main; il est imprimé. Je veux vous dire comment on a fait pour imprimer ce joli petit livre. Ecoutez bien.

On a fabriqué des lettres en métal; un ouvrier a posé ces lettres les unes à côté des autres; il a formé ainsi des mots, des lignes, des pages.

Ensuite un rouleau a mouillé d'encre toutes

¹ Aux enfants d'autrefois, առջի ժամանակներու տղայոց. ² զոր ձգծատել տրուած է ձեզ այսօր. ³ ce que vous... de pages, թէ քանի էրես պիտի կրնայիք գրել. ⁴ միլիոնաւոր էջեր. ⁵ ատով, աղկէ.

ces lettres. Quand les lettres ont été ainsi mouillées d'encre, un onvrier a appuyé et pressé dessus, a l'aide d'une machine appelée *presse*, des feuilles de papier blanc. Aussitôt, toutes à la fois, les lettres se sont marquées en noir sur le papier. Quand une feuille de papier avait été ainsi imprimée en quelques secondes, vite l'ouvrier en plaçait et en retirait une autre, puis une autre, et ainsi de suite, sans interruption.

Enfants, l'imprimerie est une des plus grandes inventions des temps modernes. Ces livres que vous avez entre les mains, vous et vos camarades, sont l'un des plus beaux travaux de l'humanité.

50. Le sifflet

Quand j'étais un enfant de cinq ou six ans, raconte Franklin, mes amis, un jour de fête, remplirent ma petite poche de sous. J'allai tout de suite à une boutique où l'on vendait des babioles; mais, charmé du son d'un sifflet que je vis, chemin faisant, dans les mains d'un autre petit garçon, je lui offris et lui donnai volontiers en échange tout mon argent. Revenu chez moi fort content de mon achat, sifflant par toute la maison¹, je fatiguai les oreilles de toute la famille; mes frères, mes sœurs, mes cousins, ap-

¹ Իսկոյն. տանն ամէն կողմը, վեր վար,

prenant que j'avais tant donné pour ce maudit instrument, me dirent que je l'avais payé dix fois plus qu'il ne valait¹. Alors ils me firent penser au nombre de choses² que j'aurais pu acheter avec le reste de ma monnaie, si j'avais été plus prudent. Ils me tournèrent tellement en ridicule³, que j'en pleurai de dépit, et la réflexion me donna plus de chagrin que le sifflet de plaisir.

Cet accident fut cependant par la suite de quelque utilité pour moi, car l'impression resta dans mon âme. Aussi lorsque j'étais tenté⁴ d'acheter quelque chose qui ne m'était pas nécessaire, je disais en moi-même : *Ne donnons pas trop pour le sifflet*, et j'épargnais mon argent.

51. Le pinson et la pie

Apprends-moi donc une chanson,
Demandait la bavarde Pie

A l'agréable et gai Pinson,

Qui chantait au printemps sur l'épine fleurie.

«Allez⁵, vous vous moquez, ma mie⁶,

A gens de votre espèce, ah! je gagerais bien

Que jamais on n'apprendra rien⁷.»

1 Արժամէն, տասն անգամ աւելի. 2 ils me firent penser au nombre de choses, մտածել տալին ինչ թէ ո՞րչափ բաներ կրնայի գնել եմէ եւն. 3 tourner en ridicule, ծաղրել. ils me tournèrent եւն, ա՛յնքան ծաղրեցին զիս որ բարկութենէս լացի. 4 երբ կը փորձուէի, յօժարութիւն կ'զգայի. 5 օ՛ն անդր, գնա՛ բանդ. 6 սիրելիս. 7 զրու կը դնեմ որ քեզ նման մարդոց կրնրի չէ բնաւ բան սովորեցնել.

— Eh quoi! la raison, je te prie?¹ »
— Mais c'est que², pour s'instruire et savoir
bien chanter,

Il faudrait savoir écouter,
Et babillard n'écoula de sa vie³. »

52. La charité

Faites l'aumône de votre bien⁴, et ne détournez jamais votre visage du pauvre; ainsi vous mériterez que Dieu lui-même porte sur vous ses regards.

Donnez suivant⁵ ce que vous avez; si vous avez beaucoup, donnez beaucoup; si vous avez peu, donnez peu, mais ce peu, donnez-le de bon cœur⁶.

Ainsi vous amassez un trésor pour le jour de la nécessité.

Car Dieu voit les actes de bienfaisance, et il s'en souvient pour l'avenir.

Avoir pitié des pauvres, c'est prêter à Dieu; Dieu acquittera sa dette.

Ne donneriez-vous⁷ au malheureux qu'un verre d'eau, pour le rafraîchir, cela même aura sa récompense.

1 եւ ինչ է պատճառն, կը խնդրեմ ըսէք. 2 c'est que պատճառն այս է որ. 3 շատախոսն իւր կենաց մէջ երբէք մտիկ չէ ըրած. 4 ողորմութիւն տուէք ձեր ինչքէն, ձեր ստացուածքէն. 5 suivant ce que vous avez, ըստ այնմ զոր ունիք, ձեր ունեցածին համեմատ. 6 յօժարութեամբ. 7 եթէ սղբատին տայիք միայն զաւամ մը շուր եւն:

Partagez votre pain avec ceux qui ont faim, et couvrez de vos vêtements ceux qui sont nus.

Ayez pitié de ceux qui souffrent, comme si vous souffriez vous-mêmes.

Celui qui donne aux pauvres s'enrichit; celui qui repousse les malheureux sera malheureux à son tour.

53. La pièce d'or et la pièce d'argent²

L'ENFANT. — Pièce d'or, couleur de feu, et toi, petite pièce d'argent, qui es blanche comme un rayon de soleil, oh! combien je voudrais savoir votre histoire à toutes deux³!

LA PIÈCE D'OR. — L'or dont je suis formée se trouve en de lointaines contrées de l'Amérique et de l'Océanie; on l'aperçoit dans le sable par parcelles étincelantes; souvent des diamants et des pierres précieuses brillent aussi à côté de l'or, et mêlent leur éclat au sien.

La première fois que les hommes ont aperçu les brillantes parcelles de l'or, ils les ont saisies avec empressement. Ils leur⁴ ont trouvé un si bon éclat, qu'ils ont appelé l'or le roi des métaux. Ils en ont fait leurs monnaies précieuses.

Enfant, qui voudrais connaître mon histoire, c'est avec les petites paillettes trouvées ça et là dans le sable des pays lointains, qu'on a fondu la

1 Իբր թէ, իբր այն թէ. 2 ոսկեղրամն եւ արծաթաղրամն. 3 ձեր երկուքին պատմութիւնը. 4 անոնց վրայ:

pièce d'or que tu tournes curieusement entre tes doigts. Des ouvriers y ont ensuite marqué la figure que tu regardes.

LA PIÈCE D'ARGENT. — Mon histoire ressemble à celle de ma compagne, la pièce d'or.

Comme elle, je viens du sein de la terre, d'où les hommes m'ont tirée. En Amérique, des millions d'hommes fouillent sans cesse la terre pour y trouver l'argent; en Europe aussi il y a des mines d'argent, parfois si vastes, qu'elles semblent de grandes villes souterraines.

Enfant, cet argent dont je suis faite est bien moins précieux que l'or, il vaut quinze fois moins. Enfant, je soulage bien des misères. Que de pauvres ménages voient revenir l'aisance¹, quand, le samedi, les mains laborieuses du père de famille apportent les pièces blanches qui ont payé la semaine de travail!

54. L'amour suprême

«Vous m'aimez, vous m'aimez! Mais pourquoi m'aimez-vous!

—Je t'aime, parce que personne
Ne me gâte autant², ne me donne
Tant de baisers et de joujoux.

—Fort bien! C'est un amour, ma petite Constance,

1 Գանձի աղբատիկ տուներ (ընտանիքներ) բարեկեցութեան վերադարձը կը տեսնեն. 2 ոչ որ այնքան անոյշ կը վարուի հետս (երես կուտայ ինձի):

Comme on en voit beaucoup¹, en vérité.
 Fait d'intérêt et de reconnaissance²;
 Tu n'es pas une ingrate, et j'en suis enchanté.

Mais toi, figure fraîche et ronde,
 Suzette, pourquoi m'aimes-tu ?
 — Personne n'est si bon que toi dans tout le monde.
 — Bravo ! Vive l'amour fondé sur la vertu !
 Et toi, Mignon ? — Oh ! moi, je t'aime, moi, je

t'aime,
 Parce que... c'est plus fort que moi³;
 Mais je ne sais pas bien pourquoi.
 Viens m'embrasser, Mignon ! Voilà l'amour
 suprême. »

55. Utilité de l'instruction

Jacques était paresseux. — « A quoi sert⁴ tout ce qu'on apprend à l'école ? » répétait-il pour excuser sa paresse.

Un jour qu'il était dans les champs avec son ami Jules, enfant laborieux, l'orage les surprit⁵. Le tonnerre grondait, les éclairs brillaient, la pluie tombait par torrents⁶.

Jacques se réfugia sous un grand chêne, isolé au milieu des champs.

1 Որպիսի (սէր) շատ կը տեսնուի, սովորական է. 2 շահէ եւ երախտագիտութենէ կազմուած. 3 ինձմէ աւելի զօրաւոր է, այնքան ձեռքս չէ, կարելի չէ ինձ չսիրել զրեղ. 4 à quoi sert... քնն թանկ օգուտ ունի. 5 մրրիկը յանկարծ վրայ հասաւ, մրրիկ թռնուեցան. 6 հեղեղաբար, ուղիւսէն:

— « Ne reste pas là, lui dit Jules. Notre instituteur nous a appris qu'il est dangereux, quand il tonne, de se mettre à couvert¹ sous les arbres, car les pointes des arbres ou des édifices attirent la foudre. »

— « Bah ! je ne me souviens pas de cela.
 — « C'est que tu n'écoutes pas assez en classe.
 Viens avec moi, je t'en prie. »
 Jacques finit par céder² aux prières de son ami, et il quitta l'arbre.

Il n'avait pas fait cent pas³ qu'une lueur éblouissante l'aveuglait; en même temps un fracas horrible se faisait entendre derrière lui: quand il se retourna⁴, il vit le grand chêne fendu du haut en bas par la foudre.

Jacques, épouvanté, serra la main de Jules: « Sans toi je serais mort, » dit-il.

— « Mon cher Jacques, reprit Jules, je n'ai fait que te répéter l'avertissement de notre maître. »

— « C'est vrai », répondit Jacques. Et en lui-même⁵ il pensa: « Si personne n'avait été là pour me redire ce que ma paresse m'avait empêché d'apprendre, j'en aurais été victime. Combien la paresse peut causer de mal ! Combien elle est honteuse ! oh ! je veux me corriger de ma paresse. »

1 se mettre à couvert, սպաստանիլ. 2 finit par céder, վերջապէս տեղի տուաւ. 3 il n'avait pas fait cent pas que հարիւր քայլ չէր առած եւ անա... 4 երբ ետին նայեցաւ. 5 ինքն իրեն, իր մտքին մէջ:

56. Un grand mal vient souvent d'une petite cause.

Un villageois, sellant son cheval pour se rendre à la ville¹, s'aperçut bien qu'un clou manquait à l'un des fers; mais il dit: « C'est peu de chose que l'absence d'un clou². S'il y avait un maréchal ferrant dans les environs, je ferais ferrer mon cheval; mais, comme il n'y en a pas, il continuera avec les trois fers. » Cependant le cheval ne tarda pas à se blesser le pied³ sur la route, qui était très pierreuse, et il commença à boiter.

Deux voleurs, postés dans la forêt, s'élancèrent vers lui; avec son cheval estropié, il ne put leur échapper: on lui prit sa monture et sa valise.

« Hélas! je ne l'aurais jamais pensé⁴, dit-il tristement, que pour un seul clou qui manquait d'abord à mon cheval, je l'aurais perdu, ainsi que ma bourse. »

Il retourna chez lui à pied⁵ et le cœur navré. Depuis ce jour il ne cessa de répéter à ses enfants:

Ne négligez jamais une petite chose:

Un grand mal vient souvent d'une petite cause.

1 Բաղար երթալու համար. 2 Բեւեռի մը պակասութիւնը փոքր բան մ'է. 3 քիչ ասանէն ձիուն ոտքը վիրաւորեցու. 4 երբեք մտքէս չէր անցներ որ... 5 հետիոտն:

57. Tout comme toi!

Il m'a semblé, cette nuit,
Qu'auprès de mon petit lit
Une femme s'est cachée
Et m'a pris entre ses bras.
Elle était belle, elle était bonne,
Tout comme toi.

La connais-tu, dis-moi,
Mère mignonne²?
« Sois gentil, obéissant,
« Disait-elle, en m'embrassant.
« Travaille bien à l'école,
« Car ta maman se désole,
« Quand tu fais le paresseux³;
« Veux-tu lui voir des larmes dans les yeux⁴? »
Elle était belle, elle était bonne
Tout comme toi.

La connais-tu, dis-moi,
Mère mignonne?
Moi je répondais: « Comment,
« Je ferais pleurer maman¹!
« Je veux qu'elle soit contente
« Et que rien ne la tourmente.
« Eh bien! je travaillerai;
« C'est le bonheur que je lui donnerai! »
Mais cette femme douce et bonne,

1 Բոլորովին բեզ նման, համանման բեզ. 2 սիրուն մայրիկ. 3 երբ ծուլութիւն ընես. 4 կո՛ղես անոր աչաց մէջ արցունքներ տեսնել. 5 Բնչպէս, ես լացեմ՛ք ի՞մ մայրիկս:

N'est-ce pas toi
Que je voyais, dis-moi,
Mère mignonne?

58. Les étoiles

La nuit arrivait, la nuit silencieuse qui succède aux mille bruits du jour.

Les enfants étaient réunis autour de leur mère, près de la fenêtre que les dernières lueurs du soir avaient quittée.

UN ENFANT, — « Oh ! regardez, voici la première étoile qui se montre au ciel : comme elle est pâle encore ! »

Les enfants tournèrent la tête du côté que leur frère leur indiquait. L'étoile y brillait en effet ; mais déjà elle n'était plus seule.

— « En voici là-bas une autre bien plus brillante ! »

— « En voici une autre encore . . . »

— « En voici toute une multitude. »

Ainsi parlaient tour à tour les enfants. Et pendant qu'ils parlaient, les blanches étoiles continuaient à sortir en foule¹ des profondeurs du ciel.

Le plus jeune des enfants, s'approchant alors de la mère, lui demanda : — « D'où viennent-elles donc ainsi le soir, et où se cachent-

¹ En foule, գունդազունդ.

elles si bien le jour, que nous ne les apercevons jamais ?

LA MÈRE. — « Elles ne se cachent pas, elles sont toujours au ciel ; mais, pendant le jour, la lumière du soleil est si brillante qu'elle fait pâlir toutes les autres. Lorsque le soir arrive et que le soleil disparaît à nos yeux¹, alors nous recommençons à voir, dans l'obscurité du ciel, briller les étoiles.

LES ENFANTS. — « Il y en a déjà tant que nous ne pouvons plus les compter.

L'AINÉ DES ENFANTS. — « Et elles sont si loin, si loin de notre terre, qu'elles nous paraissent toutes petites.

LA MÈRE. — « Elles nous paraissent immobiles aussi ; cependant elles marchent, elles courent à travers le firmament avec une rapidité dont rien sur la terre ne peut nous donner l'idée².

« Et tandis que vous, chers petits, vous dormirez tranquilles durant cette belle nuit, ces myriades d'étoiles que vous regardez maintenant, continueront leur éternel voyage à travers l'espace immense.

« Elles passent et repassent ainsi chaque soir devant nous, infatigables et silencieuses, en éclairant nos nuits.

« Elles sont si belles que, pour les regarder, nous oublions notre pauvre terre ; nous levons les yeux là-haut, et, en admirant les

¹ Մեր աչքերէն. ² dont rien etc. որոյ գաղափարը բնու բան մերկրի վրայ չէ կարող մեզ տալ.

étoiles, nous songeons à remercier Celui qui a semé dans la nuit sombre cette poussière lumineuse.

«Enfants, le ciel étoilé nous dit de prier¹ Dieu. Venez donc, venez vous agenouiller auprès de votre père et de votre mère, afin que la famille soit unie dans la prière du soir, comme elle l'a été² dans le travail du jour.»

59. Petit enfant

Petit enfant, déjà la brune
Autour de la maison s'étend ;
On doit dormir quand vient la lune,
Petit enfant.

Petit enfant, dans la chaumière
Les moutons rentrent en bêlant ;
De tes yeux bleus clos³ la paupière,
Petit enfant.

Petit enfant, rêve aux pervenches
Qu'on trouve le long du torrent ;
Rêve aux jolis oiseaux des branches,
Petit enfant.

Petit enfant, dors sans alarmes.
Mais, si quelque frayeur te prend⁴,
Ta mère séchera tes larmes,
Petit enfant.

1 Գլուխ մեզ աղօթել, կ'ըսէ մեզ որ ալքանք. 3 ինչպէս (միացեալ) եղաւ. 3 Գոցէ, փակէ. 4 եթէ վախ մը զայ վրադ :

60. Le prix d'une heure

As-tu jamais réfléchi, enfant, à ce que vaut une heure de temps? Tu écoutes sonner l'horloge, tu te dis: — Bon! voilà une heure de passée, — et tu n'en penses pas plus long.

Pourtant que de choses se sont accomplies dans le monde pendant cette heure, que tu as dépensée peut-être à jouer ou à ne rien faire?

A chaque heure, d'après les calculs des savants¹, naissent à la lumière quatre mille hommes; et chaque heure apporte la mort à trois mille autres.

Pendant l'heure qui vint de s'écouler², que d'hommes³ ont travaillé et souffert, les uns labourant en plein soleil⁴ dans la plaine, les autres penchés sur l'établi dans les sombres ateliers des villes!

Il est des heures qui comptent dans l'histoire de l'humanité⁵.

Oh! précieuses et bénies soient ces heures où de grands inventeurs vinrent apporter à leurs semblables des découvertes qui devaient hâter le progrès: l'imprimerie, les chemins de fer, le télégraphe!

1 Ըստ հաշուոց զիտնոց (զիտնոց հաշիւներուն համեմատ). 2 որ այն ինչ սահեցաւ անցաւ. 3 բանի՛ մարդիկ. 4 արեւուն տակ, արեւին. 5 կան ժամեր որք կ'արեւորուծին ունին (ծանրակշիւ են) մարդկութեան պատմութեան մէջ :

A chaque fois que tu entends l'heure sonner, réfléchis, enfant, et dis-toi : « Ai-je bien employé cette heure ? »

J'ai vu un enfant qui revenait de l'école, ses livres sous le bras. L'heure sonna à l'horloge du village, et l'enfant sauta de joie en s'écriant : « Que de choses j'ai apprises pendant cette heure ! »

Si une heure d'école lui avait tant profité¹, c'est qu'il était resté bien attentif pendant tout ce temps. Il comprenait que quelques heures d'école peuvent parfois décider du sort² de la vie entière.

Combien d'hommes j'ai vus se repentir d'avoir trop perdu d'heures dans l'école !

« Il a été perdu, ... disait un grand instituteur, il a été perdu deux heures en or, ayant chacune soixante minutes en diamants ; on n'offre point de récompense à qui les rapportera : car une fois perdues, on ne les retrouve jamais. »

61. Le grand papa

Voilà le grand-papa qui rentre³ de sa petite promenade. Les enfants s'empressent autour de lui. Ils emportent dans sa chambre son chapeau, son manteau, sa canne. Ils roulent auprès du feu son grand fauteuil à bras. Ils lui apportent ses gros chaussons de laine, qu'ils ont tenus au chaud près du poêle, en l'attendant.

1 իրեն այնքան օղտակար եղած էր. 2 բախտը վճռել. 3 որ տուն կը դառնայ.

Le vieillard les embrasse et les remercie, il s'assied au coin du feu¹. Il prend le plus petit sur ses genoux et écoute son babil enfantin. Les plus grands viennent le prier de leur faire réciter leurs leçons². Il met ses lunettes et prend le livre. Il explique à l'un les mots difficiles, il aide l'autre à faire un petit problème d'arithmétique, un troisième le consulte sur une page d'écriture.

Et quand tous les devoirs sont finis, comme on se serre autour de lui le soir, en lui demandant de raconter une de ces belles histoires qu'on aime tant ! Et le bon vieillard raconte à ses petits-enfants quelque aventure de son jeune temps, du temps où il était militaire. Tantôt il leur parle des pays qu'il a visités, loin, bien loin d'ici. D'autres fois il leur parle du village, de ses souvenirs d'enfance, et ils sont tout étonnés de voir combien tout est changé depuis ce temps-là.

C'est qu'aussi il y a longtemps, car il a vu bien des choses, le grand-papa ! Il est bien vieux. Ses cheveux sont tout blancs, son front est sillonné de rides³, sa vue baisse⁴. Il ne peut plus marcher qu'appuyé sur son bâton ; son corps, qui était droit et robuste comme le nôtre, est affaibli et courbé par l'âge. Bien souvent il souffre, il est malade, il passe des nuits sans sommeil,

1 Վառարանին անկիւնը կամ բովը. 2 viennent le prier de leur faire etc, կուզան խնդրել իրմէ որ իրենց դասերն բերնուց ըսել տայ իրենց. 3 կնճիւններով ակօսեալ, խորշումած. 4. իւր տեսութիւնը կը ակաւրանայ, աչքերը կը վատին.

et il faut qu'il prenne bien des précautions pour conserver sa santé.

Mais, malgré les infirmités de la vieillesse, il est gai, il est bienveillant et aimable. On ne s'ennuie jamais avec lui; il n'est pas ennemi du jeu, au contraire. Nul n'est plus heureux de voir la jeunesse joyeuse: « Amusez-vous bien, dit-il, à condition de travailler de même. » Et aux fêtes de famille, à la fête du village, c'est lui qui met la gaité, le rire et l'entrain partout¹. Aussi² tout le monde l'aime, tout le monde le vénère. Quand vient son anniversaire, c'est à qui lui apportera le plus beau bouquet³. Au nouvel an, c'est à qui viendra le premier lui souhaiter la bonne année⁴. Partout où il va, ceux qui le rencontrent le saluent respectueusement. Souvent on vient lui demander conseil. Il a pour chacun une bonne parole et de bons avis, car ses longues années lui ont donné bien de l'expérience et ceux qui sont plus jeunes que lui ont confiance en son jugement⁵.

Ne peut-on pas dire, en voyant le grand-papa: Vraiment, il n'y a rien de plus beau qu'une belle vieillesse!

1 C'est lui qui met etc, ինքն է որ ամենուրեք զուարթութիւն, ծիծաղ եւ աշխոյժ կը ծաւալէ 2 ուստի եւ. 3 c'est à qui lui apportera etc. ամենքն իրարու հետ կը մրցին զեղեցկագոյն փունջը բերելու համար նմա. 4 c'est à qui viendra le premier etc. ամէն որ կը շանայ առաջին ըլլալ զալու նոր տարւոյ բարեմաղթութիւններն ընելու իրեն. 5 իւր զատողութեան վրայ.

63. La campagne

La terre est notre mère et notre nourrice. Elle produit dans chaque saison les fruits et les légumes dont nous avons besoin; elle nous donne les fleurs pour nous réjouir et le bois pour nous chauffer; elle nourrit les animaux que nous employons à notre service; elle nous porte, et elle porte nos maisons.

Dans les grandes villes, on ne voit pas la terre, mais des pavés, des trottoirs, des ruisseaux, des bâtiments de pierre, des rues foulées et tassées par les voitures¹. Il y a là de petits enfants qui ne connaissent pas les champs, les bois, les coteaux couverts de vignes.

A la campagne, la bonne terre est partout. Tout le monde l'aime et la cultive; elle n'est pas ingrate: car elle rend en bienfaits et en richesses les soins qu'elle a reçus².

Voyez: deux forts chevaux sont attelés; un paysan vigoureux les conduit; il tient d'une main la bride et de l'autre le manche de la charrue, sur lequel il s'appuie de toutes ses forces. Le fer entre dans le sol, le divise, le soulève en grosses mottes³.

Quelle bonne odeur s'exhale du sillon! C'est

1 Des rues foulées etc. կառքերէն կոխտուած ու իջած փողոցներ. 2 elle rend en bienfaits etc. իւր ընդունած խնամքներն կը փոխարինէ երախտօք եւ հարստութեամբք. 3 խոշոր հողակտտերով, զուղճ զուղճ:

l'odeur de la terre fraîchement¹ remuée. Ce qui était dessous, vient dessus, et reçoit les rayons du soleil; la pluie pénétrera mieux, s'ouvrira plus facilement des rigoles pour aller donner à boire aux racines².

Comme les plantes paraissent heureuses quand la terre humide les enveloppe! Les racines s'étendent, les feuilles sont plus vertes; les fleurs se dressent pleines de vigueur.

La terre n'entretient pas seulement la santé des plantes; elle est aussi la santé des hommes. Elle donne de l'appétit à ceux qui la travaillent³, elle met de belles couleurs sur les joues des enfants qui s'y amusent au grand air.

64. Le chêne

I

C'était un vieux chêne; il avait vu bien des hivers. La cognée du bûcheron l'a abattu. Il est tombé en travers du sentier⁴: sa place vide fait un grand trou dans le feuillage⁵.

Il est là gisant; je me suis assis sur son tronc renversé. L'écorce épaisse et rude se lève par en-

1 Դեռ նոր, այն ինչ. 2 s'ouvrira plus facilement des rigoles pour etc. առկա զիւրաւ իրեն կորիներ (ջրի ճամբայ) պիտի բանայ երթալու արբուցանելու համար արմատները. 3 որ անոր վրայ կ'աշխատին, որ զայն կը զործեն. 4 նեղ ճամբուն (շաւղիին) մէջ տեղը. լայնքին. 5 իւր պարսպ (մնացած) տեղը տերեւոց մէջ մեծ անջրպետ մը (պատուառւածք) կը զոյսցնէ:

droits; les entailles de la hache font voir le cœur du bois, dur et nouveau.

Les grosses branches, détachées par la scie en lourds tronçons épars dans les herbes, sont comme des membres dispersés et sans vie.

II

Un jour, un petit gland tomba dans l'herbe. Une petite pousse frêle en sortit, qu'un agneau eût broutée en passant¹. C'était lui pourtant, le géant de la forêt! Comment est-il devenu si puissant? Où a-t-il pris de quoi former la masse de son tronc énorme², ses grands bras tortueux et ses mille rameaux, et son épais feuillage renouvelé chaque printemps? — A la terre³ arrosée des pluies du ciel il prenait les sucs de sa sève nourricière; à l'air, des atomes errants, invisibles, et de ces parcelles légères entassées jour par jour, heure par heure, il formait le tissu de son bois robuste. Aux rayons du soleil il prenait la lumière et la chaleur: la chaleur, force de vie, sans qui tout meurt, par qui tout vit, et fleurit, et respire.

III

Grand feu dans l'âtre! Le feu est la joie de l'hiver. — Que voyez-vous, enfants, dans le foyer? «Je vois la grande flamme rouge qui jaillit, les étincelles qui s'envolent.» — «Je vois les grosses bûches de chêne, coupées cet été dans la forêt,

1 գոր գառնուկ մը կրնար ուտել անցնելու ատեն. 2 հերկէ առեր է իւր անագին կոճղին հաստ մարմինը կազմելու համար հարկաւոր եղածը. 3 երկրէն.

qui se creusent et se consomment.» — Et moi, je vois encore autre chose. Je vois s'en retourner dans l'air les atomes pris dans l'air par le chêne, autrefois¹. Et je vois l'arbre de la forêt forcé de nous rendre au fond du foyer noir la chaleur et la lumière qu'il a prises autrefois au soleil, sous le ciel bleu.

65. L'enfant et le nid de fauvette

Je le tiens, ce nid de fauvette!
Ils sont deux, trois, quatre petits!
Depuis si longtemps je vous guette;
Pauvres oiseaux, vous voilà pris².

Criez, sifflez, petite rebelles;
Débattez-vous; oh! c'est en vain:
Vous n'avez pas encore d'ailes;
Comment vous sauver de ma main³?

Mais quoi! n'entends-je point la mère
Qui pousse des cris douloureux?
Oui, je le vois oui, c'est leur père
Qui vient voltiger auprès d'eux;

Ah! pourrai-je causer leur peine,
Moi qui, l'été, dans les vallons,
Venais m'endormir sous un chêne,
Au bruit de leurs douces chansons!

¹ Կաղնույն օդին մէջէն առած հիւլէներն. ² Ահաւասիկ բռնուեցար.
³ Բնչպէս կարելի է ձեզ փախել իմ ձեռքէս:

Hélas! si du sein de ma mère
Un méchant venait me ravir,
Je le sens bien, dans sa misère,
Elle n'aurait plus qu'à mourir¹.

Et je serais assez barbare
Pour vous arracher vos enfants²!
Non, non, que rien ne vous sépare;
Non, les voici, je vous les rends.

Apprenez-leur, dans le bocage,
A voltiger auprès de vous;
Qu'ils écoutent votre ramage
Pour former des sons aussi doux.

Et moi, dans la saison prochaine,
Je reviendrai dans ces vallons,
Dormir quelquefois sous un chêne,
Au bruit de leurs jeunes chansons.

66. Le Rossignol

Par une délicieuse soirée de printemps³, un jeune enfant, accompagné de son maître, se promenait sur la lisière d'une forêt. Soudain le chant du rossignol se fit entendre⁴. «Quelle délicieuse harmonie! s'écria Paul, après avoir écouté longtemps en extase⁵: je serais curieux d'entendre de

¹ Ալ մտնել միայն պիտի մնար իրեն. ² et je serais assez barbare etc, եւ ես այնչափ բարբարոս ըլլամ որ ձեզմէ յափշտակեմ ձեր զաւակները. ³ գարնանային հեշտագուարճ երեկոյ մը. ⁴ լսուեցաւ.
⁵ յափշտակութեամբ, յափշտակեալ:

plus près un chantre si mélodieux; si nous avançons vers l'endroit où nous guide sa voix¹? — Gardez-vous-en bien²; le rossignol est si sauvage, que notre approche suffirait pour l'effaroucher et le réduire au silence³. — Mais pourquoi donc? continua l'enfant; pourquoi cet oiseau, qui efface⁵ tous les autres par l'éclat de son chant, se plaît-il dans la solitude⁶ comme le hibou? Pourquoi fait-il entendre ses suaves accents loin de nos habitations, tandis que les moindres arbres de nos jardins sont remplis d'oisillons au ramage insipide et monotone⁶? — Cest, répondit le maître, pour nous apprendre d'avance cette maxime que, le véritable mérite est timide, qu'il aime à se tenir à l'écart⁷, et que, pour en jouir, il faut savoir le trouver.

67. La boutique du village.

Tout le monde au village s'occupe de la terre⁸. On n'y connaît généralement qu'un seul métier: labourer, bêcher, tailler, semer et tout ce qui s'ensuit. On part le matin pour les champs, on emporte souvent de quoi dîner⁹ au milieu du jour,

1 Յառաջանանք դէպ այն տեղն ուր կ'առաջնորդէ մեզ իւր ձայնը.
 2 զգուշացէք. 3 le rossignol est si sauvage que etc, գոխակն անբան անընդել է որ մեր մտենալը բաւական է զինքը խրտչեցնելու եւ լռեցնելու. 4 կը զերազանցէ. 5 մենուծենէն հաճոյք կ'զգայ. 6 d'oisillons au ramage etc, անհամ եւ միակերպ ճուռողիւն մ'ունենող թռչնիկներով. 7 մեկուսի, հեռու կենալ. 8 հողով, երկրագործութեամբ կը պարապի. 9 de quoi diner, ճաշելիքը, ճաշը.

et l'on ne rentre que le soir bien fatigué, et plus disposé à se mettre au lit qu'à courir les rues¹.

Que verrait-on dans les rues, le soir? Il n'y a pas de lumière; chacun est chez soi à soigner son bétail, à préparer les outils pour le travail du lendemain.

Le jour, pourtant, on peut voir quelques boutiques ouvertes. Plus le village est grand, plus elles sont importantes². Il y a presque toujours un maréchal ferrant. Le patron, un grand tablier de cuir autour du corps, fait rougir les fers au feu, les bat sur l'enclume. On voit les étincelles jaillir sous le marteau. Un grand soufflet pendu au plafond attise la flamme du foyer. C'est un enfant qui tire le soufflet, quelquefois c'est un brave chien enfermé dans une roue qu'il fait tourner sans cesse.

Auprès de la porte, on attache à un grand anneau le cheval pour le ferrer; le garçon lui tient la jambe³, pendant que le patron taille la corne, pose le fer, enfonce les clous.

La forge sert aussi à réparer les outils, et les fabriquer au besoin; on n'est pas obligé, au moins, d'accident sérieux⁴, de courir à la ville.

Autrefois, chacun faisait son pain dans son four; aujourd'hui il y a un boulanger dans tous les gros villages. C'est un rude travail de faire le pain. Il

1 Plus disposé à se mettre au lit etc, աւելի յօժար անկողին մտնելու բան փողոցները թափառելու. 2 plus le village... plus elles sont etc, որչափ աւելի մեծ ըլլայ գիւղը՝ այնքան աւելի կարեւոր (մեծ-կակ) են նորա (խանութները). 3 մտնուկը (մանչը, սպասաւորը) նորա սրունքը կը բռնէ. 4 կարեւոր փորրագոյն պատահար մը տեղի ունենալուն պէս.

faut des bras solides pour retourner la pâte dans le pétrin, pour la remuer jusqu'à ce que le levain l'ait toute pénétrée¹.

Le boucher est plus rare; il n'a sa place que dans les bourgs plus peuplés; on ne mange pas toujours de la viande de boucherie au village.

La boutique dont on ne peut pas se passer² est celle de l'épicier. C'est là que se trouvent les friandises qui font le bonheur du petit frère, les sucres d'orge, les bâtons de réglisse, les dragées; c'est là que la ménagère achète le sucre et le sel, la chandelle, l'huile. L'épicier vend aussi la mercerie, le fil, le coton, les aiguilles, les épingles, les rubans, les boutons. C'est décidément la boutique la plus intéressante et qui fournit aux besoins les plus variés. On y vend des images aux couleurs les plus éclatantes et à la portée de toutes les bourses³.

Le barbier ne tient pas boutique⁴ toute la semaine, il n'aurait pas assez de mentons à raser: c'est l'ouvrage du samedi soir. Il se rend à domicile⁵ ou l'on se réunit chez lui, et pendant que chacun attend son tour, on cause de la pluie et du beau temps, et de leurs affaires.

1 Մինչև որ խմորը աղէկ մը մէջը անցնի. 2 Dont on ne peut se passer, յորմէ մարդ չէ կարող հրաժարիլ, անհրաժեշտ. 3 ամէն քսակներու դիրամատչելի. 4 խանութ չբանար. 5 Ինք (իր յանձնարարաց) սուներ կ'երթայ.

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն

Հ Ա Մ Ա Ռ Օ Տ Ա Գ Ր ՈՒ Թ Ի Ն Բ

ա.	արական գոյական.	ն.	ներգործական բայ.
ի.	իգական գոյական.	չ.	չեզոք բայ.
ած.	ածական.	դ.	դերանունանական բայ.
ան. դ.	անորոշ դերանուն.	տնց.	անցեալ դերբայ.
ան. ած.	անորոշ ածական	մ.	մակբայ.
նխ.	նախդիր	ւ.	ւաղկապ.
յ.	յարաբերական դերանուն.	ծ.	ծայնարկութիւն.

Ա

Abattre, ՚. կործանել, տապալել.	Age, =. տարիք, հասակ.
Abeille, է. մեղու.	Agenouiller (s'), Պ. ծնրադրել.
Abord (d'), է. նախ եւ առաջ, ի սկզբան.	Agréable, =. հասնելի.
Absence, է. բացակայութիւն.	Aide, է. օգնութիւն. à l'—de, օգնութեամբ.
Absoudre, ՚. արձակել.	Aider, ՚. օգնել.
Accent, =. շեշտ, ոլորակ, բարբառ.	Aile, է. թև.
Accident, =. պատահար.	Aimable, =. սիրելի.
Accompagner, ՚. ընկերանալ.	Ainé, =. եւ =. անդրանիկ.
accompagné, ընկերացեալ.	Ainsi, է. այսպէս.
Achat, =. գնում.	Aisance, է. դիւրութիւն, դիւրակեցութիւն.
Acheter, =. գնել.	Alcyon, =. ալկիսն (Թռչուն ծովա-իկն).
Acier, =. պողպատ.	Amas, =. կոյտ, դէզ.
Acquitter, ՚. հատուցանել, ազատել (պարտքէ).	Amasser, ՚. կուտել, դիզել.
Acte, =. գործ.	Ame, է. հոգի.
Admirer, ՚. գորմանալ.	Amérique, է. Ամերիկա.
Affaiblir, ՚. տկարացնել.	Amour, =, սէր.
bli, տկարացեալ.	Anniversaire, =. տարեդարձ.
Affaire, է. գործ.	

Anneau. —. օղակ.
 Apercevoir. Կ. նշմարել.
 Appeler. Կ. կոչել.
 Appétit. —. ասխորժակ.
 Approche, է. մերձեցումն.
 Approcher. Կ. մերձենալ, մեր-
 ձեցնել. s'—, մերձենալ.
 Appuyer, Կ. կրթնցնել. s'—,
 կրթնիլ.
 Aquilon. —. հիւսիսային քամի.
 Ardoise. է. քարաքար.
 Aride, —. անջրդի, չոր.
 Arracher, Կ. կորզել, խլել.
 Arrêt, —. վճիռ.
 Arrêter, Կ. կեցնել, բռնել. s'—,
 կենալ.
 Arriver, Կ. հասնիլ.
 Astre. —. աստղ.
 Atelier, —. գործունոց.
 Atome, —. հիւլէ.
 Âtre, —. կրակետղ.
 Attacher, Կ. կապել, կցել.

Atteler, Կ. լծել. attelé, լծուած.
 Attendre, Կ. սպասել.
 Attentif. —. ուշադիր, մտադիր.
 Attirer, Կ. յանկուցանել, քաշել.
 Attiser, Կ. արծարծել.
 Aumône, է. ողորմութիւն.
 Aussi. է. նաեւ, ալ, այնչափ.
 Aussitôt, է. իսկոյն.
 Autant, է. այնչափ.
 Autour, Կ. շուրջ, բոլորտիքը.
 Autrefois, է. երբեմն, ատենօք.
 Avance (d') . է. յառաջադոյն.
 Avancer, Կ. եւ Կ. յառաջացնել,
 յառաջանալ.
 Avenir —. ապագայ.
 Aventure, է. արկած, պատահար.
 Avertissement, —. ազդարարու-
 թիւն.
 Aveugler, Կ. կուրացնել.
 Avis, —. խորհուրդ, ազդ.
 Azur, —. կապոյտը (երկնից).

B

Babil. —. շաղակրատութիւն.
 Babillard. —. շաղակրատ, շատա-
 խօս.
 Babiote, է. խաղալիկ.
 Bah ! Կ. բէհ.
 Baiser, —. համբոյր. Կ. համբուրել.
 Baisser, Կ. խոնարհեցնել, վար
 առնուլ.
 Barbier, օ. սափրիկ.
 Bâtiment, —. շէնք.
 Batir, Կ. շինել.
 Bâton, —. գաւազան, գաւազանա-
 ձեւ բան մը.

Battre, Կ. ծեծել.
 Bavard, —. շատախօս.
 Bec, —. կտուց.
 Bêcher, Կ. բահել, բրել.
 Bénir, Կ. օրհնել. béni, —. օրհ-
 նալ.
 Besoin, —. պէտք. au—, ի հար-
 կին.
 Bétail, —. անդեռայ.
 Bien, —. բարիք, ինչք. է. լու, բար-
 ւոք.
 Bienfaisance, է. բարեգործու-
 թիւն.

Bienfait, —. երախտիք.
 Bienveillant, —. բարեացակամ,
 բարեսիրտ.
 Blanc, —. սպիտակ.
 Blessé, Կ. վիրաւորել. se—, ինք-
 զինքը վիրաւորել, վիրաւորուիլ.
 Bloc, —. հատոր (բարի եւն.).
 Bocage, —. անտառակ.
 Bois, —. փայտ. անտառ.
 Boiter, Կ. կաղալ.
 Boucherie, է. սպանդանոց, մսա-
 վաճառանոց.
 Bourg, —. աւան.
 Bourse, է. քսակ.
 Boutique, է. խանութ.
 Bouton, —. կոճակ.

Bouquet, —. փուռ.
 Brave, —. քաջ, բարի.
 Bride, է. սանձ.
 Brider Կ. սանձ դնել. սանձել.
 Brillant, —. փայլուն.
 Brillier, Կ. փայլիլ.
 Bruit, —. աղմուկ.
 Brûler, Կ. այրել. Կ. այրիլ.
 Brune, է. երեկոյ.
 Bûche, է. հատոր փայտի (այրելի).
 Bûcheron, —. փայտահար.
 Buisson, —. մոցառ.
 Buissonnière (faire l'école) .
 դպրոց երթալու տեղ՝ զնալ պտը-
 տիլ.
 Butiner, Կ. աւարել.

C

Cà, է. աստ. ça et là, աստ անդ.
 Cahier, —. տետրակ.
 Camarade, —. ընկեր.
 Campagne, է. դաշտ. զիւղ.
 Canne, է. գաւազան.
 Captiver, Կ. զերել, հրապուրել.
 Caresser, Կ. գգուել.
 Carrière, է. ասպարեզ, բարա-
 հատք.
 Casque, —. սաղաւարտ.
 Cause, է. պատճառ.
 Causser, Կ. պատճառել. Կ. խօ-
 սակցիլ.
 Cavalier, —. հեծնալ, ձիաւոր.
 Céder, Կ. տեղի տալ.
 Centime, —. սանդիւմ, հարիւրորդ
 (ֆրանքի).
 Cependant, Կ. սակայն.
 Cesse, է. դադար. sans—, ան-
 դադար.

Chacun, —. ք. իւրաքանչիւրն,
 ամէն մէկը.
 Changer, Կ. փոխել. changé,
 փոխուած.
 Champ, —. արտ. դաշտ.
 Chandelle, է. ճրագ, մոմ.
 Chanson, է. երգ.
 Chant, —. երգ, նուագ.
 Chantre, —. երգիչ.
 Chapeau, —, բեղոյր, զլխարկ.
 Chaque, —. Կ. իւրաքանչիւրն,
 ամէն մէկ.
 Charmer, Կ. զիւթել, հրապուրել.
 Charrue, է. արօր.
 Chasseur, —. որսորդ.
 Chaumière, է. հիւղ, խրճիթ.
 Chauffer, Կ. տաքցնել. se—, ք.
 տաքնալ.

Chausson, —. ոտնաման (Պաղ-
եայ, Բե-լի)。
Chêne, —. կաղնի。
Cheminée, է. ձխան, վառարան。
Cher, —. սիրելի սուղ。
Cheveu, —. մազ。
Chez, —. տունը, բոլը。
Choisir, —. ընտրել。
Cime, է. գագաթ。
Classe, է. դաս, դասարան。
Clou, գամ, բեւեռ。
Cœur, —. սիրտ. de bon—, յօժա-
րակամ。
Cognée, է. տապար。
Combien, է. որչափ, որչափ。
Commencer, —. սկսել。
Condamner, —. դատապարտել。
Condition, է. պայման, à—de,
պայմանաւ。
Conduire, —. վարել, առաջնոր-
դել, տանիլ。
Confiance, է. վստահութիւն。
Conscience, է. խղճմտանք, խիղճ。
Conseil, —. խորհուրդ, խրատ。
Conseiller, —. խորհուրդ տալ,
խրատել。
Conservé, —. պահել。
Construction, է. շինութիւն, շին-
ուած。
Consulté, —. խորհուրդ հարցը-
նել, խորհրդակցիլ。
Consumer, —. սպառել. se—, Գ.
սպառիլ。
Continuer, —. շարունակել։

Contre, —. ընդդէմ, հակառակ。
Contrée, է. աշխարհ, երկիր, գա-
ւառ。
Coq, —. սքաղաղ。
Corne, է. եղջիւր。
Corriger, —. ուղղել, սրբազրել。
Coteau, —. բլրակ。
Coton, —. բամպակ。
Couleur, է. գոյն。
Courage, —. արուժիւն, քաջա-
սրտութիւն。
Courber, —. ծռել. courbé, ծը-
ռած。
Cousin, —. հօրեղբորդի, մորեղ-
բորդի, հօրաբեւորդի, մորա-
բեւորդի。
Couté, —. արժել。
Couvrir, —. ծածկել. couvert,
ծածկեալ. à—, յապահովի, զերծ。
Creuser, —. փորել, պեղլլ. se—,
Գ. փորուիլ, փռանալ。
Cri, —. աղաղակ, ճիչ。
Crier, —. աղաղակել, ճչել。
Crin, —. ձոր, մազ。
Croire, —. հաւատալ, կարծել。
Croitre, —. աճիլ。
Cuir, —. կաշի。
Cultiver, —. պրիւնծ。
Curieux, —. հետաքրքիր. հետա-
քրքրական。
Curieusement, —. հետաքրքրու-
թեամբ։

D

Débatte (se), Գ. որորիլ。
Décidément, —. հաստատապէս。
Décider, —. որոշել, վճռել。
Découverte, է. գիւտ。
Décrire, —. նկարագրել。
Défendre, —. պաշտպանել。
Délucieux, —. հեշտալից。
Demander, —. խնդրել. հարցնել。
Demoiselle, է. օրիորդ. շերեփա-
քի (միջատ Սեւաոր)。
Dépenser, —. վատնել。
Dépit, —. բարկութիւն, հեծուկ。
Déployer, —. պարզել。
Derrière, —. ի վեր, հետէ. է. ան-
կէ յետոյ, անկէ ի վեր。
Dérrière, —. ետեւ. par—, Ե-
տեւէն。
Désoler (se), Գ. տխրիլ。
Dessus, —. վրան。
Dessous, —. տակը。
Détacher, —. քակել, լուծել,
բաժնել。
Détail, —. մանրամասնութիւն。
Détourner, —. ի բոց դարձնել。
Dette, է. պարտք։

Devant, —. առջև。
Devoir, —. պարտականութիւն,
համար, դաս。
Dévorer, —. լսփել。
Diamant, —. աղամանդ。
Difficile, —. դժուարին。
Diner, —. ճաշել. —. ճաշ。
Diriger, —. վարել, առաջնորդել。
Disparaître, —. աներևութանալ。
Disperser, —. ցրուել. dispersé,
—. ցրուած。
Disposé, —. տրամադիր, յօժար。
Distraire (se), Գ. զբօսուիլ。
Diviser, —. բաժնել。
Domicile, —. տուն, բնակարան。
Dont, —. որոյ, որոց, յորմէ, յորոց。
Douloureux, —. ցաւազին。
Dragée, է. շաքարանուշ。
Dresser, —. կանգնել. se—, Գ.
կանգնիլ。
Droit, —. ուղիղ. —. իրաւունք。
Droite, (à), —. յաջկոյտ, աջ կողմ。
Dur, —. պինդ, կարծր。
Durant, —. ատենը, տեւողու-
թեան մէջ։

E

Ébat, —. զբօսանք。
Éblouissant, —. շլտցուցիչ。
Écart, —. խտտորումն, հեռանալը.
à l'écart, մէկ կողմ, մեկուսի。
Échange, —. փոխանակութիւն.
en—, փոխարէն։

Éclat, փայլ, պայծիւն, կտոր。
Éclatant, —. շողողուն, մեծա-
հիշիւն。
Échapper, —. փախչիլ。
Écolier, —. դպրոցական, աշա-
կերտ։

Écorce, է. կեղև.
 Écouler (s'), ք. սահիլ անցնիլ.
 Écrire, շ. գրել.
 Écriture, է. գրութիւն, գիր. զըր-
 ուած.
 Édifice, =. շէնք.
 Effacer, շ. ջնջել, եղծանել, աւ-
 րել.
 Effaroucher, շ. խրտչեցնել.
 Effet, =. արդիւնք. en —, Տ. ար-
 դարև.
 Eh quoi! Ֆ. է՛ն քիչ. Eh bien! Ֆ.
 լաւ ուրեմն, աղէկ.
 Élancer (s), ք. նետուիլ, յարձա-
 կիլ.
 Élever, շ. բարձրացնել. s'—,
 բարձրանալ.
 Éloigner, շ. հեռացնել. s'—, հե-
 ռանալ.
 Embrasser, շ. գրկել.
 Embrouiller (s'), ք. խառնակուիլ.
 Empêcher, շ. արգիլել.
 Employer, շ. զործածել.
 Emporter, շ. առնուլ տանիլ.
 Empressement, =. փոյթ, անա-
 պարանք.
 Expresser (s'), ք. փռումալ, ան-
 ճապարիլ.
 Enchanter, շ. զիւծել, զուարճա-
 ցնել j'en suis enchanté, շատ
 ուրախ եմ այդ մասին.
 Encre, է. մելան.
 Endormir, շ. քնացնել. s'—, ժը-
 նանալ.
 Endroit, =. տեղ. par endroits,
 տեղ տեղ.
 Endurcir, շ. կարծրացնել. s'—,
 կարծրանալ.

Enfance, է. մանկութիւն, տղայ-
 ութիւն.
 Enfantin, —ձ. մանկական, տղա-
 յական.
 Enfermer, շ. փակել. enfermés,
 փակուած.
 Enfoncer, շ. մխել, խորամխել.
 Enfourcher, շ. ձի հեծնալ (մէկ
 սրունքը մի կողմ միւսն մէկալ
 կողմ կախելով).
 Ennemi, =. թշնամի.
 Ennuyer, շ. ճանձրացնել. s'—,
 ճանձրանալ.
 Enorme, —ձ. անհզին, մեծ, խո-
 շոր.
 Enrichir, շ. հարստացնել. s'—,
 հարստանալ.
 Enrouer (s'), ք. կերկերիլ, ձայնը
 կտրիլ, մարիլ.
 Ensemencer, շ. ցանել, սերմա-
 նել.
 Ensuite, Տ. յետոյ.
 Ensuivre (s'), ք. հետեւիլ, յառաջ
 գալ.
 Entaille, է. կտրուածք, փոր-
 ուածք.
 Entendre, շ. լսել. se faire —,
 լսուիլ, լսելի ըլլալ.
 Entrain, =. աշխոյժ, եռանդ.
 Entre, շ. մէջտեղ, ընդմէջ.
 Entretenir, շ. պահպանել, տա-
 ծել, սնուցանել.
 Envelopper, շ. պատել, պատա-
 տել.
 Environs, =. շրջակայք.
 Envoler (s'), ք. թռչիլ.
 Épais, —ձ. թանձր, խիտ.
 Épargner, շ. խնայել.

Épars, —ձ. ցիրեցան.
 Épicier, =. նպարավաճառ.
 Épine, է. փուշ.
 Épouvante, է. սոսկում.
 Errant, —ձ. թափառական.
 Espèce, է. տեսակ.
 Estropié, —ձ. խեղանդամ.
 Établi, =. զործասեղան.
 Étendre, շ. տարածել. s'—, ք.
 տարածուիլ.
 Étincelant, —ձ. կայծակնոցայտ,
 ջողջողուն.
 Étincelle, է. կայծ.
 Étoile, է. աստղ.

Étoilé, —ձ. աստղազարդ.
 Étonner, շ. զարմացնել. s'—, ք.
 զարմանալ. étonné, —ձ. զար-
 մացեալ.
 Étrier, =. ասպանդակ.
 Europe, է. Եւրոպա.
 Exhaler, շ. բուրել. s'—, ք.
 բուրել.
 Expérience, է. փորձառութիւն.
 Expliquer, շ. մեկնել, բացատրել.
 Excuser, շ. արդարացնել, ներել.
 Extase, է. յափշտակութիւն. en
 —, յափշտակեալ.

F

Fabriquer, շ. շինել.
 Facile, —ձ. դիւրիւն.
 Facilement, Տ. դիւրաւ.
 Fatigué, —ձ. յոգնած, խոնջ.
 Fauteuil, =. թիկնաթոռ. — à
 bras, բազկաթոռ.
 Fauvette, է. շիկահաւ.
 Fendre, շ. ճեղքել: fendu, ճեղ-
 քուած.
 Fenêtre, է. պատուհան.
 Fer, =. երկաթ, պայտ.
 Ferrer, շ. երկաթով պատել, պայ-
 տել, լուսնել.
 Fête, =. տօն, հանդէս, տօնա-
 խմբութիւն.
 Feu, =. կրակ.
 Feuille, է. տերեւ, թերթ.
 Feuilleté, շ. թղթատել.
 Fidèle, —ձ. հաւատարիմ.
 Fier, —ձ. խրոխտ, սէգ.
 Figure, է. դէմք.
 Fil, =. ղերձան.

Filet, =. թելիկ, ցանց.
 Fillette, է. փոքր աղջիկ.
 Finir, շ. լնջունել, գլուխ հանել.
 Firmament, =. հաստատութիւն
 (երկնից).
 Fixer, հաստատել, պնդել.
 Fleuri, —ձ. ծաղկեալ.
 Flot, =. ալիք.
 Fois, է. անգամ. à la —, Տ. միան-
 ցամայն. à chaque —, ամէն
 անգամուն.
 Fond, =. յատակ, խոր.
 Fonder, շ. հիմնել. fondé, —ձ.
 հիմնեալ.
 Fondre, շ. ձուլել.
 Force, է. զօրութիւն.
 Forcer, շ. ստիպել.
 Fort, —ձ. զօրաւոր.
 Fortune, է. բախտ.
 Fouiller, շ. փորել, խուզել.
 Fouler, շ. կոխել, ոտնակոխ ը-
 նել, ճմլել.

Four, —. փուռ.
 Fournir, ն. մատակարարել, ըն-
 ձեռել.
 Foyer, —. կրակետղ, վառարան.
 Frêle, —ձ. չնչին, դիւրաբեկ.
 Fracas, —. բուռն և շառաչածայն
 խորտակում, աղմուկ, բոմբիւն.
 Fraichement, ի. դեռ նոր.
 Frayeur, է. ահ, սարսափ.

Frémir, շ. զողալ, սարսուռ.
 Friandise, է. անուշեղէն, շաքա-
 րեղէն.
 Fringant, —ձ. կայտառ, աշխոյժ.
 Frivole, —ձ. անտի.
 Front, —. ճակատ.
 Fuir, շ. փախչիլ.
 Fureur, է. կատաղութիւն.
 Fuseau, —. իլ.

G

Gager, ն. գրու դնել.
 Gagner, ն. շահիլ.
 Gai, —ձ. զուարթ.
 Gaieté, է. զուարթութիւն.
 Garçon, —. մանուկ, մանչ, սպա-
 սաւոր.
 Garder, ն. պահել. se —, ք. ըզ-
 դուշանալ.
 Gâter, ն. տպականել. շփացնել.
 երես հանել.
 Gauche (à), ի. յահեակ կոյս, ձախ
 կողմը.
 Géant, —. հսկայ.
 Généralement, ի. ընդհանրապէս.
 Gens, —. և է. մարդիկ.

Gentil, —ձ. սիրուն, գեղեցիկ.
 Girouette, է. հողմացոյց.
 Gisant, ը. ք. նէքի: (gésir) անկ-
 եալ եղեալ, ինկած պառկած.
 Gland, —. խոզկաղիւն.
 Glisser, շ. սահիլ.
 Gond, —. ծխնի.
 Granit, —. հատաքար, կրահիտ.
 Grève, է. ծովեզր աւազուտ.
 Gronder, ն. յանդիմանել.
 Gros, se, —ձ. խոշոր, զէր.
 Guetter, ն. դիտել. դէտակն ըս-
 պասել.
 Guider, ն. առաջնորդել, ուղղել.

H

Habitation, է. բնակութիւն, բնա-
 կարան.
 Hache, է. տապար.
 Hachette, է. տապարիկ.
 Hair, ն. ատել.
 Harmonie, է. ներդաշնակութիւն.

Harnacher, ն. կազմել, զինավա-
 ւել (ծին).
 Hâter, ն. փութացնել.
 Haut, —ձ. բարձր. du haut en
 bas, վերէն վար.
 Hélas! ն. աւաղ.

Heure, է. ժամ. — par — ժամ
 առ ժամ.
 Heureux, —ձ. երջանիկ.
 Hibou, —. բու.
 Honte, է, ամեծ.
 Honteux, —ձ. ամեծալի.

Horloge, է. ժամահար.
 Horrible, —ձ. բստմենլի, պժգալի.
 Huile, է. ձէթ, իւղ.
 Humanité, է. մարդկութիւն, մար-
 դասիրութիւն.
 Humide, —ձ. խոնու.

I

Idée, է. գաղափար.
 Image, է. պատկեր.
 Immobile, —ձ. անշարժ.
 Important, —ձ. կարեւոր, մեծ.
 Impression, է. տխր, տպագրու-
 թիւն. տպագրութիւն.
 Imprimer, ն. տպել.
 Imprimerie, է. տպագրութիւն,
 տպարան.
 Improvisite (à l'), ի. յանկար-
 ծուտ.
 Indigent, —ձ. չքաւոր, աղքատ.
 Indiquer, ն. ցուցնել.
 Inébranlable, —ձ. անղրղունլի,
 անսասան.
 Infatigable, —ձ. անխոնջ.

Infirmité, է. տկարութիւն.
 Ingrat, —ձ. տպերախտ.
 Insipide, —ձ. անհամ.
 Instituteur, —. դաստիարակ.
 Instruire, ն. կրթել, ուսուցանել.
 s'—, ք. կրթուիլ, անդեկանալ.
 Intéressant, —ձ. հետաքրքրական,
 հրապուրիչ, կարեւոր.
 Intéret, —. շահ.
 Interruption, է. ընդհատում.
 sans — անընդհատ.
 Introduire, ն. ներմուծել, ներա-
 ձել.
 Inventeur, —. հնարիչ, գտիչ.
 Invention, է. հնարք, գիւտ.

J

Jacques, —. Յակոբ.
 Jailir, շ. ցայտել.
 Jamais, ի. երբեք.
 Jambe, է. սրունք.
 Jeter, ն. նետել. se —, ք. նետ-
 ուիլ.
 Jeu, —. խաղ.
 Jeunesse, է. երիտասարդութիւն.
 Joindre, ն. կցել.
 Joue, է. այտ.
 Jouet, —. խաղալիկ.

Jouir, շ. վայելել.
 Joujou, —. խաղալիկ.
 Jour, —. օր. — par —, օր առ օր.
 Journée, է. օր, ցերեկ.
 Joyeux, —ձ. ուրախ.
 Juge, —. դատաւոր.
 Jugement, —. դատաստան, դա-
 տողութիւն.
 Juger, ն. դատել.
 Jules, —. Յուլիոս.
 Juste, —ձ. արդար. ճիշդ. ի. ճշդիւ.

L

Là, *հ. անդ. là-bas, հոն վարը, հեռուն. là-haut, հոն վերը.*
 Labourer, *հ. հերկել, արօրադրել.*
 Laborieux, *առ. աշխատասէր.*
 Laideur *հ. սոցեղութիւն.*
 Larme, *հ. արտօսք, արցունք.*
 Lendemain, *ա. հետեւեալ օրն.*
 Lettre, *հ. գիր, տառ, նամակ.*
 Levain, *ա. խմոր.*
 Lever, *հ. վեր հանել, բարձրացնել. se —, ք. կանգնել, յառնել.*
 Lièvre, *ա. նապաստակ.*
 Ligne, *հ. գիծ, տող.*
 Lisière, *հ. եզր.*
 Long, *առ. երկայն. le —, ընդ երկայնութիւն, եզերքն ի վեր.*

Longtemps, *հ. երկար ատեն, ընդ երկար.*
 Loin, *հ. հեռու.*
 Lointain, *առ. հեռաւոր.*
 Louer, *հ. գովել.*
 Louer, *հ. վարձել, վարձու տալ, բռնել.*
 Loup, *ա. գայլ.*
 Lourd, *առ. ծանր.*
 Lueur, *հ. նշոյլ, շող.*
 Luire, *ա. ծագիլ, փայլիլ.*
 Lumière, *հ. լոյս.*
 Lune, *հ. լուսին.*
 Lunette, *հ. դիտակ. lunettes, ակնոց.*

M

Machine, *հ. մեքենայ.*
 Maigre, *առ. նիհար.*
 Maintenant, *հ. հիմայ.*
 Maître, *ա. տէր, վարպետ.*
 Malgré, *հ. հակառակ, յանկամս.*
 Malheur, *ա. դժբախտութիւն, թշուառութիւն. malheur! ն. վա՛յ.*
 Malheureux, *առ. դժբաղտ, թըշուառ.*
 Manche, *ա. կոթ. հ. ձեռնախիթ.*
 Manteau, *ա. վերարկու.*
 Marbre, *ա. մարմարիոն.*
 Marcher, *ա. բալել.*
 Maréchal-ferrant, *ա. պայտար.*
 Marquer, *հ. նշանակել.*

Masse, *հ. կոյտ, զանգուած.*
 Matière, *հ. նիւթ.*
 Maudit, *առ. անիծեալ.*
 Maxime, *հ. առած.*
 Mèche, *հ. պատրոյգ.*
 Mêler, *հ. խառնել.*
 Mélodieux, *առ. քաղցրաձայն, քաղցրալուր.*
 Membre, *ա. անդամ.*
 Même, *առ. նոյն. de —, հ. նոյն-պէս.*
 Ménage, *ա. ընտանիք, տուն. տը-նարարութիւն.*
 Ménager, ère, *ք. է. առ. տնարար, խնայող.*
 Menton, *ա. ծնօտ.*

Mercerie, *հ. վաճառք փերեզակի (դերձան, ասեղ, կոճակ եւն).*
 Mérite, *ա. արժանիք.*
 Mériter, *հ. արժանանալ.*
 Merveilleux, *առ. հրաշալի.*
 Messe, *հ. պատարագ.*
 Mesure, *հ. չափ.*
 Mettre, *հ. դնել. հագնիլ. se — au lit, անկողին մտնել.*
 Miel, *ա. մեղր.*
 Mieux, *հ. լաւագոյն, լաւագոյնս.*
 Mignon, ne, *առ. սիրուն, փոքրիկ.*
 Million, *ա. միլիոն.*
 Minute, *հ. վայրկեան.*
 Misère, *հ. թշուառութիւն.*
 Modèle, *ա. օրինակ, տիպար.*
 Moderne, *առ. նոր, արդի.*
 Moindre, *առ. փոքրագոյն.*
 Moine, *ա. վանական, կրօնաւոր.*

Moins, *հ. նուազ.*
 Moisson, *հ. հունձք.*
 Monde, *առ. աշխարհ. tout le —, ամէն մարդ.*
 Monnaie, *հ. դրամ. մանր դրամ.*
 Monotone, *առ. միօրինակ, միակերպ.*
 Montagne, *հ. լեռ.*
 Monture, *հ. հեծանելիք (ծի, էջ) շորի եւնն.*
 Moquer (se), *ք. ծաղրել.*
 Mors, *ա. սանձ.*
 Mot, *ա. բառ.*
 Motte, *հ. գուղձ, հողակոշտ.*
 Mouiller, *հ. թրջել.*
 Mouvoir, *հ. շարժել.*
 Multitude, *հ. բազմութիւն.*
 Muraille, *հ. պատ, պարիսպ.*
 Myriade, *հ. բիւր, բիւրք բիւրուց.*

N

Navré, *առ. խոցուած, վիրաւորուած.*
 Nécessaire, *առ. հարկաւոր, պիտանի.*
 Nécessité, *հ. հարկաւորութիւն, պէտք.*
 Négliger, *հ. զանց առնել, անփութ ըլլալ.*
 Nid, *ա. բոյն.*
 Noir, *առ. սև.*

Nombre, *ա. թիւ.*
 Nouveaux, *առ. վարակոտ.*
 Nourrice, *հ. ստնտու, դայեակ.*
 Nourricier, *առ. սննդարար, սը-նուցիչ.*
 Nourriture, *հ. սնունդ.*
 Nouveau, elle, *առ. նոր. nou-vel an, նոր տարի, կաղանդ.*
 Nu, *առ. մերկ.*
 Nul, *առ. ոչ-եմ. ոչ մի ոչինչ.*

O

Obéissant, —. հնազանդ.
 Obliger, Ի. ստիպել. obligé, ըս-
 տիպեալ.
 Occuper, Ի. զբաղել. զբաղեցնել.
 s'—, Գ. զբաղիլ.
 Océan, —. Ովկիանոս.
 Océanie, Է. Ովկէանիա.
 Odeur, Է. հոտ.
 Offerir, ընծայել, մատուցանել.
 Oiseau, —. Յռչուն.

Oisillon, —. Յռչնիկ.
 On, —. Գ. մէկը, մարդ.
 Ongle, —. եղունգ.
 Orage, —. մրրիկ.
 Ordinaire, —. սովորական.
 Orge, Է. զարի.
 Orner, Ի. զարդարել.
 Ouvrage, —. զործ.
 Ouvrir, Ի. բանալ. ouvert, բաց.

P

Page, Է. էջ, երես.
 Paillette, Է. զանակ, վահանակ.
 Palais, —. պալատ.
 Pâle, —. տեղոյն.
 Pâlir, Է. տեղունիլ.
 Pantalon, —. տափտ.
 Papa, —. հայր. grand-papa,
 մեծ հայր, հաւ.
 Papier, —. ծուղթ.
 Papillon, —. Սիթեռնիկ.
 Paraitre, Է. երևիլ.
 Parcelle, Է. մասնիկ.
 Pardon, —. ներումն.
 Paresseux, —. ծոյլ.
 Parfois, Է. երբեմն, մերժ.
 Parler, Ի. և Է. խօսիլ.
 Parmi, Ի. մէջ.
 Parole, Է. խօսք.
 Part, Է. մաս, բաժին.
 Partager, Ի. բաժնել.
 partir, Է. մեկնիլ.

Partout, Է. ամենուրեք, ամէն
 տեղ.
 Pas, —. քայլ.
 Passage, —. անցք. oiseau de—
 անցաւոր Յռչուն.
 Passer, Է. և Է. անցնիլ. անցընել.
 se, Գ. տեղի ունենալ.
 Pâte, Է. հայտ.
 Patron, —. տէր, վարպետ, զոր-
 ծին՝ խանութի տէրը.
 Pâturage, —. արօտավայր.
 Pauvre, —. հէք, աղքատ.
 Pavé, —. սալայտակ.
 Payer, Ի. վճարել.
 Pays, —. երկիր, աշխարհ.
 Paysan, —. գիւղացի.
 Peindre, Ի. նկարել.
 Pencher, Ի. ծռել, հակել. pen-
 ché, —. հակած.
 Pendant, Ի. ատենը.
 Pendre, Ի. կախել. pendu, կախ-
 ուած.

Pénétrer, Ի. Ստիպանցել.
 Penser, Է. և Է. մտածել.
 Perdre, Ի. կորուսանել.
 Personne, Է. անձն. —. Գ. ոչ ոք.
 Pervenche, Է. կուսածողիկ.
 Petit-enfant, petit-fils, —. Յռն.
 Pétrin, —. Յրելու տաշտ.
 Peu à peu, Է. քիչ քիչ, առ տա-
 կաւ տակաւ.
 Peuplé, —. մարդաշատ.
 Phrase, Է. խօսք.
 Pie, Է. անծեղ.
 Pièce, Է. կտոր, զրամ.
 Pied, —. ոտք. à pied, հետիոտ.
 Piège, —. Յակարդ.
 Pierre, Է. քար.
 Pierreux, —. քարուտ.
 Pinson, —. սարեակ.
 Pioche, Է. րիւն.
 Piste, Է. հետք.
 Place, Է. տեղ.
 Placer, Ի. դնել, զետեղել.
 Plafond, —. ձեղուն.
 Plaine, Է. դաշտ.
 Plaire, Է. հաճոյ ըլլալ. se —, Գ.
 հաճոյք զգալ, սիրել.
 Planchette, Է. տախտակիկ.
 Plein, —. լի.
 Poêle (Բո—), —. վառարան.
 Poche, Է. գրպան.
 Point, —. կէտ.
 Pointe, Է. ծագ, ծայր. սայր, սլաք.
 Pont, —. կամուրջ.
 Port, —. նաւահանգիստ.
 Porte, Է. դուռ.
 Portée, Է. հասողութիւն, կարո-
 դութիւն. à la — de, կարողու-
 թեանն յարմար.
 Porter, Ի. կրել, տանիլ.

Poser, Ի. դնել.
 Posséder, Ի. ունենալ.
 Poster, Ի. կեցնել, դնել.
 Poudre, Է. վառօդ.
 Pourtant, Է. սակայն.
 Pousse, Է. ընձիւղ, բողբոջ.
 Pousser, Ի. մղել, արձակել.
 Poussière, Է. փոշի.
 Pouvoir, կարենալ.
 Précieux, —. Սանկուզին, պատ-
 ուական.
 Préférer, Ի. նախածար համա-
 րել.
 Précaution, Է. նախզոշուածիւն.
 Prendre, Ի. առնուլ. s'y—, Գ.
 հնարք բանեցնել.
 Préparer, Ի. պատրաստել, կազ-
 մել.
 Près, Ի. մօտ. de —, Է. մօտէն.
 Présent (à), Է. հիմայ.
 Presse, Է. մամուլ.
 Presser, Ի. ճնշել, պնդել.
 Prêter, Ի. փոխ տալ. — l'oreille,
 սկանչ դնել.
 Prier, Ի. աղաչել, աղօթել.
 Prisonnier, —. բանտարկել.
 Problème, —. խնդիր.
 Prochain, —. մերձաւոր, ընկեր.
 Produire, Ի. յառաջ բերել, ար-
 տադրել.
 Profiter, Է. օգուտ քաղել.
 Profondeur, Է. խորութիւն.
 Progrès, —. յառաջդիմութիւն.
 Promenade, Է. պտոյտ.
 Promener, Ի. պտտցնել. se —,
 Գ. պտտիլ.
 Prononcer, Ի. արտասանել, վը-
 ճիւռ տալ.

Protéger, Կ. պաշտպանել.
Prudent, Կ. խոհեմ.

Q

Quand, Կ. երբ.
Quelque, Կ. Կ. մը.
Quelque chose, Կ. Կ. բան մը.

Quenouille, Է. աղեկատ.
Queue, Է. պոչ.
Quinze, Է. Կ. տասն եւ հինգ.

R

Racine, Է. արմատ.
Raconter, Կ. պատմել.
Rafraîchir, Կ. զովացնել.
Raison, Է. բանականութիւն.
պատճառ.
Ramage, Կ. դայլայլիկ.
Rapidité, Է. արագութիւն.
Rapporter, Կ. ետ բերել, դար-
ձնել.
Rare, Կ. հազուադիւտ, չքնաղ.
Raser, Կ. ածիլել.
Ravir, Կ. խելել, հիացնել.
Rayon, Կ. ճառագայթ.
Réciter, Կ. բարձրաձայն կարդալ.
բերնուց արտասանել.
Recommencer, Կ. վերստին ըս-
կըսիլ.
Reconnaissance, Է. երախտա-
գիտութիւն.
Reculons (à), Գ. ետ ետ երթալով.
Redire, Կ. վերստին ըսել, կրկնել.
Réduire, Կ. վերածել, նուազեցը
նել. — au silence, լռեցնել,
կարկել.
Réfléchir, Կ. խորհրդածել.

Réflexion, Է. խորհրդածութիւն.
Réfugier (se), Գ. ապաստանիլ.
Regard, Կ. հայեցուածք, նայ-
ուածք.
Régiment, Կ. զօրադուռ.
Réglisse, Է. մատուտակ, bâton
de —, մատուտակի արմատ.
Remplir, Կ. լնուլ, կատարել.
Remuer, Կ. շարժել, խաբխարել
(հողը).
Rencontrer, Կ. պատահիլ.
Rendre, Կ. ետ տալ. se —, Գ.
անձնատուր ըլլալ, երթալ.
Renfermer, Կ. պարունակել.
Renouveler, Կ. նորոգել, renou-
velé, նորոգուած.
Rentrer, Կ. նորէն մտնել, տուն
դառնալ.
Réparer, Կ. նորոգել.
Repas, Կ. ճաշ.
Repasser, Կ. Կ. վերստին անց-
նիլ.
Repentir (se), Գ. զղջալ.
Répéter, Կ. կրկնել.
Repousser, Կ. ետ մղել, մերժել.
Reprendre, Կ. վերստին առնուլ.

շարունակել (ընդհատեալ բան
մը).
Respectueusement, Գ. յարգանք.
Reste, Կ. մնացորդ.
Rester, Կ. մնալ.
Retourner, Կ. դառնալ. Կ. շըլ-
ջել. տակն ի վրայ ընել. se —,
հակառակ կողմը դառնալ, ետին
դառնալ. s'en —, վերադառնալ,
ետ դառնալ երթալ.
Retrouver, Կ. գտնել, վերստին
գտնել.
Réunir, Կ. միացնել. se —, Գ.
միանալ, réuni, միացեալ.
Rêve, Կ. երազ.
Revenir, Կ. դարձեալ գալ, դառ-
նալ.
Rêver, Կ. Կ. երագել.
Richesse, Է. հարստութիւն.
Ridicule, Կ. ծաղրելի.
Rien, Կ. Գ. ոչինչ.
Rigole, Է. ջրի ճամբայ, կորի.
Rire, Կ. խնդալ.
Robuste, Կ. պնդակազմ.
Roc, Կ. ապտած.

Roche, Է. ժայռ, քարածայռ.
Rocher, Կ. ժայռ, պարեխ.
Röder, Կ. յածիլ.
Rond, Կ. կլոր.
Ronde, Է. շրջան, շրջապար.
Rosaire, Կ. վարդարան.
Rosée, Է. ցող.
Rossignol, Կ. սոխակ.
Roue, Է, անիւ.
Rouet, Կ. ճախարակ, մանց.
Rouge, Կ. կարմիր.
Rougeur, Է. կարմրութիւն, շա-
ռագունանք.
Rougir, Կ. կարմրեցնել, Կ. կարմը-
րիլ. faire —, կարմրեցնել, շա-
ռագնել տալ.
Rouleau, Կ. զլան.
Rouler, Կ. զլորել, թաւալել. Կ.
թաւալիլ. որտալ.
Roulette, Է. անուակ.
Route, Է. ճամբայ.
Ruban, Կ. ժուպուէն.
Rude, Կ. խիստ, կարծր.
Ruisseau, Կ. սառու.

S

Sable, Կ. աւազ.
Saisir, Կ. բռնել.
Saluer, Կ. ողջունել.
Sauter, Կ. ոստնուլ, ոստոսել.
Sauvage, Կ. վայրի, վայրենի.
Sauver, Կ. ազատել.
Savant, Կ. Կ. գիտուն.
Scie, Է. սղոց.
Sécher, Կ. չորնալ. Կ. չորցնել.
Seconde, Է. երկվայրկեան.

Sein, Կ. ծոց, զիրկ.
Selle, Է. թամբ.
Seller, Կ. թամբել.
Semblable, Կ. Կ. նման.
Sembler, Կ. երեւիլ, թուիլ.
Semer, Կ. ցանել, սերմանել.
Sentier, Կ. նուրբ շաւիղ.
Sentiment, Կ. զգացում.
Séparer, Կ. բաժնել.
Sérieux, Կ. լուրջ, ծանր.

Serrer, ՚. սեղմել, պնդել. se —
 ք. սեղմուիլ, ամփոփուիլ.
 Service, — ծառայութիւն, սպաս.
 Servir, ՚. ծառայել. se — de,
 գործածել.
 Seuil, — սեւամ.
 Seul, — միայն, միակ, միայնակ.
 Siffler, ՚ շէկ, սուլել.
 Sifflet, — սուլիչ.
 Silence, — լռութիւն.
 Silencieux, — լռիւն, լռակաց.
 Sillon, — ակօս.
 Sillonner, ՚. ակօսել. sillonné,
 ակօսարեկ.
 Soin, — խնամք.
 Soir, — երեկոյ.
 Soirée, է. երեկոյ. երեկոյթ.
 Sol, — զետիւն, երկիր.
 Soldat, — զինուոր.
 Solide, — շ. հաստատուն, ամուր.
 Sombre, — շ. մթին.
 Somme, է. գումար.
 Son, — ձայն, հնչիւն.
 Songer, ՚ երազել, խորհիլ.
 Sonner, ՚ և ՚. հնչել, զարնել.
 Sou, — սու (ֆրանք. 1/20 ֆան).

Soudain, — շ. և ՚. յանկարծական.
 յանկարծ.
 Souffrir, ՚ և ՚. տառապիլ, կրել.
 Souhaiter, ՚. մաղթել. բաղձալ.
 Soulager, ՚. թեթեւեցնել (թեղ,
 վիշտը). սիրփել.
 Sourd, — շ. խուլ.
 Soutenir, ՚. վերջնել. պաշտպա-
 նել, խնամել, դիմանալ.
 Souterrain, — շ. ստորերկրեայ.
 Souvenir, — յիշատակ.
 Souvenir (se), ք. յիշել.
 Suave, — շ. անոյշ.
 Succéder, ՚ յաջորդել.
 Sucre, — շաքար.
 Suffire, ՚ բաւել.
 Suite, է. կարգ. շարունակութիւն.
 հետեւանք. ապագայ. de —, ՚,
 անընդհատ. dans la —, յետոյ.
 ապագային մէջ.
 Suivant, — շ. հետեւեալ. ՚. հա-
 մեմատ, ըստ (քք.).
 Suivre, ՚. հետեւիլ.
 Suprême, — շ. գերագոյն.
 Surprendre, ՚. յանկարծ վրայ
 հասնիլ, բռնել, զարմացնել.
 Symbole, — խորհրդանշան.

Т

Table, է. սեղան. տախտակ.
 Tablette, է. պնակիտ. դարակ.
 սալ.
 Tablier, — զոգնոց.
 Tache, է. բիծ, արատ.
 Tailler, ՚. հատանել. կտրել. ձե-
 ւել.
 Tant, ՚. այնքան.

Tantôt, ՚. մերթ.
 Tarder, ՚ յապաղել. ուշանալ.
 Tasser, ՚. դիզել. ՚ անիլ. վար
 իչնել. նստիլ (հողի, շէնքի հա-
 մար կ'ըսուի).
 Télégraphe, — հեռագիր.
 Tellement, ՚. այնպէս, այն աս-
 տիճան.

Tenir, ՚. բռնել. se — à l'écart,
 մէկ կողմ, մեկուսի կենալ.
 Tendre, — շ. կակուղ, փափուկ.
 գորովալից.
 Tenter, ՚. փորձել. être tenté,
 փորձուիլ. յօժարութիւն զգալ.
 Terre, է. երկիր. հող.
 Terreur, է. սոսկում, արհաւիրք.
 Tête, է. գլուխ.
 Timide, — շ. երկչոտ.
 Tirer, ՚. քաշել, ձգել.
 Tissu, — հիւսուած.
 Toit, — յարկ, տանիք.
 Tonner, ՚ որոտալ, գոռալ.
 Torrent, — հեղեղ.
 Tortueux, — շ. կամակոր, ծամա-
 ծուռ.
 Tour, — կարգ. à son —, իբ
 կարգին, ինքն ալ. — à —, կար-
 զաւ, փոխանակաւ.
 Tour, է. աշտարակ.
 Tourmenter, ՚. տանջել, չարչա-
 րել, նեղել.

Tourner, ՚. դարձնել. — en ridi-
 cule, ծաղրել. faire —, դարձը-
 նել. — une phrase, խօսք մը
 շիհնել, կազմել.
 Tournesol, — արեւածաղիկ.
 Trainer, ՚. քարշել, ձգել.
 Tranquille, — շ. հանդարտ.
 Travers (à), ՚. մէջտեղէն. en
 —, ՚. լայնքին.
 Trésor, — գանձ.
 Tristement, ՚. տխրութեամբ,
 տրտմօրէն.
 Troisième, — շ. երրորդ.
 Tronc, — կոճղ.
 Tronçon, — բեկոր, կտոր.
 Trop, ՚. չափազանց, կարի.
 Trottoir, — փողոցեզր. մայթ.
 Trou, — ծակ.
 Trouée, է. պատառուածք, բաց-
 ուածք.
 Troupeau, — հօտ, երամակ.
 Trouver, ՚. գտնել.

У

Uni, — շ. միացեալ.
 Unir, ՚. միացնել.

Utile, — շ. օգտակար.
 Utilité, է. օգտակարութիւն.

V

Vain, ունայն. սնապարծ. en —,
 ՚. ի գուր.
 Valise, է. պայուսակ.
 Vallon, — ձորակ.
 Valoir, ՚ արժել.
 Varié, — շ. զանազան.

Vaste, — շ. ընդարձակ.
 Veiller, ՚. հակել.
 Vendre, ՚. ծախել, վաճառել.
 Vénérer, ՚. մեծարել, պատկառիլ.
 Vérité, է. ճշմարտութիւն. en —,
 ՚. ստուգիւ.

Verre, —. ապակի. զսւած.
 Vers, ՚ի. դէպ ի.
 Vert, —ի. կանաչ, դալար.
 Victime, է. զոհ.
 Vide, —ի. սարսապ.
 Vieillard, —. ծերունի.
 Vieillesse, է. ծերութիւն.
 Vigne, է. որթ. այգի.
 Vigoureux, —ի. ուժեղ, կորովի.
 Vigueur, է. ոյժ, ուժղնութիւն,
 կորով.
 Village, —. գիւղ.
 Ville, է. քաղաք.
 Visage, —. դէմք.
 Visiter, ՚ի. այցել.

Vivant, —ի. կենդանի.
 Vivre, ՚ի. ապրիլ.
 Voici, է. ահաւաստիկ.
 Voie, է. ճամբայ.
 Voilà, է. ահաւաղիկ.
 Voiture, է. կառք.
 Voix, է. ձայն.
 Voler, ՚ի. թռչիլ.
 Voler, ՚ի. զողնալ.
 Voleur, —. զող.
 Voltiger, ՚ի. թռչտիլ.
 Voyage, —. ուղեւորութիւն.
 Vraiment, է. ստուգիւ, արդարեւ.
 Vue, է. տեսութիւն, տեսողութիւն,
 տեսիլ.

Յ Ա Ն Կ

Ա. ՄԱՍՆ

1.	La lecture	7
2.	Suite	8
3.	Les mains et les bras	10
4.	Les animaux	11
5.	Les métiers	12
6.	Paul	13
7.	Henri	14
8.	La petite fille charitable	15
9.	Çatéchisme	19
10.	Le printemps et l'été	17
11.	L'automne et l'hiver	18
12.	Les enfants	19
13.	La femme et la poule	20
14.	Prière d'école	21
15.	Le mois de mai	22
16.	La désobéissance	23
17.	La pluie	25
18.	Le bon Jacques	26
19.	La renoncule et l'œillet	27
20.	Le prière	27

Ա. ՄԱՍՆ

21.	Dieu nous voit	29
22.	Le charbonnier	31
23.	Suite du charbonnier	32
24.	Contente de peu	33

25.	L'araignée et le ver à soie	35
26.	Les serviteurs de la maison	36
27.	La mère	37
28.	Les jours de la semaine etc	39
29.	La rougeole	41
30.	La chèvre	42
31.	La fourmi	43
32.	Le père	43
33.	Janvier	45
34.	Le jardin de la famille	46
35.	Le livre	48
36.	Le chemin de fer	49
37.	Le bien	50
38.	La maison	50
39.	Les orangers	52
40.	La bonne sœur	53
41.	Les moutons	54
42.	L'école	56
43.	Le travail du fer	58

9. 00.00

43*	Mon jouet préféré	60
44.	Conseil d'une abeille	61
55.	Regardons autour de nous	63
46.	Les pierres et le marbre de nos maisons	63
47.	La prière et l'aumône	64
48.	La conscience	65
49.	Le travail de l'imprimerie	66
50.	Le sifflet	67
51.	Le pinson et la pie	68
52.	La charité	69

53.	La pièce d'or et la pièce d'argent	70
54.	L'amour suprême	71
55.	Utilité de l'instruction	72
56.	Un grand mal vient souvent etc	74
57.	Tout comme toi	75
58.	Les étoiles	76
59.	Petit enfant	78
60.	Le prix d'une heure	79
61.	Le grand papa	80
63.	La campagne	83
64.	Le chêne	84
65.	L'enfant et le nid de fauvelles	86
66.	Le rossignol	87
67.	La boutique du village	88
	РАУРАУР	91

ՎՐԻՊԱԿՔ

	տող	սխալ	ուղիղ
38	10	l'entant	l'enfant
39	2	enfant	enfant
39	19	neu	neuf
41	15	à-fait	à fait
46	6	ÉMRE	MÈRE
46	24	cécharg	chargé
48	25	uue	une
49	21	արժեցնել	շարժեցնել
52	11	la	le
54	19	étaite	était
55	28	loupl	loup,
56	3	chaud	chauds
57	23	qui	que
57	23	saulévent	soulèvent
66	24	aut-res	au-tres
67	2	onvrier	ouvrier
67	8	rétrait	retirait
79	13	vint	vient
86	6	lumiere	lumière

